
NUMER 10–11 PAŹDZIERNIK–LISTOPAD 2012 ROCZNIK LXVII

STOLICA APOSTOLSKA

73.

ORĘDZIE OJCA ŚWIĘTEGO BENEDYKTA XVI NA ŚWIATOWY DZIEŃ MISYJNY 2012 R.

Potrzebne są nowe formy przekazywania Słowa Bożego

„Powołani, aby (...) ukazywali blask Słowa prawdy”

(List apost. *Porta fidei*, 6)

Drodzy bracia i siostry!

Obchody Światowego Dnia Misyjnego mają w tym roku bardzo szczególne znaczenie. Upamiętnienie 50. rocznicy rozpoczęcia Soboru Watykańskiego II, otwarcie Roku Wiary i Synod Biskupów poświęcony nowej ewangelizacji potwierdzają wolę Kościoła angażowania się z większą odwagą i zapałem w *missio ad gentes*, aby Ewangelia dotarła aż na krańce ziemi.

Ekumeniczny Sobór Watykański II, w którym uczestniczyli biskupi katolicy pochodzący ze wszystkich zakątków ziemi, był jasnym znakiem uniwersalności Kościoła, zgromadził bowiem po raz pierwszy tak wielu ojców soborowych przybyłych z Azji, Afryki, Ameryki Łacińskiej i Oceanii. Byli to biskupi misjonarze i biskupi rdzenni, pasterze wspólnot istniejących wśród ludności niechrześcijańskiej, którzy na obradach Soboru ukazywali obraz Kościoła obecnego na wszystkich kontynentach i którzy stawali się wyrazicielami złożonych rzeczywistości ówczesnego tak zwanego „Trzeciego Świata”. Bogaci w doświadczenia zdobywane w swej pracy pasterzy Kościołów młodych i tworzących się, ożywiani zapałem do szerzenia królestwa Bożego, przyczynili się oni w istotny sposób do potwierdzenia potrzeby i pilności ewangelizacji *ad gentes*, a zatem do postawienia w centrum eklezjologii natury misyjnej Kościoła.

Eklezjologia misyjna

Współcześnie misyjność nie uległa osłabieniu, co więcej, nastąpił wydatny rozwój refleksji teologicznej i pastoralnej w tym zakresie, a zarazem znów jawi się ona jako pilna, zwiększyła się bowiem liczba osób, które jeszcze nie znają Chrystusa: „Ogromna jest liczba ludzi czekających jeszcze na Chrystusa” – pisał bł. Jan Paweł II w encyklice *Redemptoris missio* na temat nieustającej aktualności mandatu misyjnego, i dodawał: „Nie możemy być spokojni, gdy pomyślimy o milionach naszych braci i siostr, tak jak my odkupionych krwią Chrystusa, którzy żyją nieświadomości Bożej miłości” (n. 86). Ja również, ogłaszając Rok Wiary, napisałem, że Chrystus „dzisiaj, tak jak wówczas, posyła (...) nas na drogi świata, abyśmy głosili Jego Ewangelię wszystkim narodom ziemi” (List apost. *Porta fidei*, 7); głoszenie ewangelicznego orędzia, jak wypowiadał się także sługa Boży Paweł VI w adhortacji apostolskiej *Evangelii nuntian-di*, „nie jest czymś takim, co Kościół mógłby dowolnie albo wykonywać, albo nie wykonywać, ale jest zadaniem i obowiązkiem nałożonym mu przez Pana Jezusa, ażeby ludzie mogli wierzyć i dostąpić zbawienia. Głoszenie Ewangelii jest zgoła konieczne, jest jedyne w swoim rodzaju i nic go nie może zastąpić” (n. 5). Musimy zatem znów działać z taką samą gorliwością apostolską, jaka cechowała pierwsze wspólnoty chrześcijańskie, które choć były małe i bezbronne, potrafiły przez głoszenie i świadectwo szerzyć Ewangelię w całym wówczas znanym świecie.

Nic zatem dziwnego, że Sobór Watykański II i późniejsze Magisterium Kościoła kładą szczególny nacisk na zadanie misyjne, które Chrystus powierzył swoim uczniom i w które musi zaangażować się cały Lud Boży, biskupi, kapłani, diakoni, zakonnicy, zakonnice, świeccy. Troska o głoszenie Ewangelii w każdej części ziemi obowiązuje przede wszystkim biskupów, którzy są bezpośrednio odpowiedzialni za ewangelizację świata, zarówno jako członkowie Kolegium Biskupów, jak też jako pasterze Kościołów partykularnych. Oni bowiem „zostali konsekrowani nie tylko dla jakiejś diecezji, ale i dla zbawienia całego świata” (Jan Paweł II, enc. *Redemptoris missio*, 63), jako „głosiciele wiary, którzy prowadziliby do Chrystusa nowych uczniów” (por. *Ad gentes*, 20), i sprawiają, że „duch i zapal misyjny Ludu Bożego stają się (...) widzialne, i w ten sposób cała diecezja staje się misyjna” (*tamże*, 38).

Ewangelizacja jako pierwszorzędne zadanie

W przypadku pasterza zadanie głoszenia Ewangelii nie ogranicza się zatem do dbania o cząstkę Ludu Bożego, powierzoną jego trosce duszpasterskiej, ani do wysłania paru kapłanów, świeckich mężczyzn czy kobiet *fidei donum*. Winno ono objąć całą działalność Kościoła partykularnego, wszystkie jego sektory, krótko mówiąc, całą jego istotę i działalność. Sobór Watykański II wyraził to jasno, a późniejsze Magisterium z mocą potwierdziło. Wymaga to nieustannego dostosowywania stylów życia, programów duszpasterskich i organizacji diecezji do tego fundamentalnego wymiaru istoty Kościoła zwłaszcza w naszym świecie, który ulega ciągłej zmianie. Dotyczy to także instytucji życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, jak również ruchów kościelnych: wszystkie elementy wielkiej mozaiki Kościoła muszą czuć się mocno zobowiązane poleceniem Pana, by głosić Ewangelię, tak aby Chrystus był zwiastowany wszędzie. My – pasterze, zakonnicy, zakonnice i wszyscy wierzący w Chrystusa – powinniśmy iść w ślady apostoła Pawła, który jako „więzień Chrystusa (...) dla pogan” (Ef 3,1) pracował, cierpiał i walczył o to, aby dotrzeć z Ewangelią do pogan (por. Ef 6,19-20), nie szczędząc sił, czasu i środków, aby umożliwić poznanie orędzia Chrystusa.

Również dzisiaj misja *ad gentes* winna być stałym horyzontem i wzorem wszelkiej działalności kościelnej, bowiem samą tożsamość Kościoła stanowi wiara w tajemnicę Boga, który objawił się w Chrystusie, aby nam przynieść zbawienie, oraz misja dawania o Nim świadectwa i gło-

szenia Go światu aż do Jego powtórnego przyjścia. Podobnie jak św. Paweł, powinniśmy troszczyć się o tych, którzy są daleko, o tych, którzy nie znają jeszcze Chrystusa i nie doświadczyli ojcostwa Boga; jesteśmy bowiem świadomi, że „współpraca musi poszerzać się dziś o nowe formy, obejmując nie tylko pomoc ekonomiczną, ale również bezpośrednie uczestnictwo w ewangelizacji” (por. Jan Paweł II, enc. *Redemptoris missio*, 82). Obchody Roku Wiary oraz Synod Biskupów poświęcony nowej ewangelizacji będą okazjami sprzyjającymi ożywieniu współpracy misyjnej, zwłaszcza w tym drugim wymiarze.

Wiara i głoszenie

Troska o głoszenie Chrystusa skłania nas także do obserwowania historii, aby dostrzec w niej problemy, pragnienia i nadzieje ludzkości, którą Chrystus musi uzdrowić, oczyścić i napełnić swoją obecnością. Jego orędzie jest bowiem wciąż aktualne, przenika w samo serce historii i może dać odpowiedź na najgłębsze niepokoje każdego człowieka. Dlatego Kościół – wszystkie jego części – musi być świadomy tego, że „ze względu na bezkresne horyzonty misji Kościoła i złożony charakter obecnej sytuacji potrzebne są nowe formy skutecznego przekazywania słowa Bożego” (Benedykt XVI, posynodalna adhort. *Verbum Domini*, 97). Wymaga to przede wszystkim odnowionego przyjęcia z wiarą, osobiście i jako wspólnota, Ewangelii Jezusa Chrystusa „w okresie głębokiej przemiany, jaki ludzkość przeżywa obecnie” (List apost. *Porta fidei*, 8).

Jedną z przeszkód w ożywieniu zapału ewangelizacyjnego jest bowiem kryzys wiary, nie tylko w świecie zachodnim, ale u znacznej części ludzkości, która jednak odczuwa głód i pragnienie Boga, i winna być zachęcana i prowadzona do chleba życia i żywej wody, jak Samarytanka, która udaje się do studni Jakuba i rozmawia z Chrystusem. Jak opowiada ewangelista Jan, historia tej kobiety jest szczególnie wymowna (por. J 4,1-30): spotyka Jezusa, który prosi ją, by dała Mu się napić, ale potem mówi jej o nowej wodzie, która może na zawsze ugasić pragnienie. Kobieta początkowo nie pojmuje, zatrzymuje się na poziomie materialnym, ale stopniowo Pan kieruje ją na drogę wiary, która doprowadza do rozpoznania Go jako Mesjasza. Odnośnie do tego św. Augustyn stwierdza: „Po przyjęciu w sercu Chrystusa Pana cóż innego mogłaby uczynić [ta kobieta], jak porzucić dzban i pospieszyć, by głosić dobrą nowinę?” (*Omelia* – Homilia 15,30). Spotkanie z Chrystusem jako żywą Osobą,

która zaspokaja pragnienie serca, musi rodzić pragnienie, by dzielić się z innymi radością tej obecności i zapoznawać z nią, tak aby wszyscy mogli jej doświadczyć. Trzeba odnowić entuzjazm dla przekazywania wiary, aby rozwijać nową ewangelizację wspólnot i krajów, mających długą tradycję chrześcijańską, które tracą odniesienie do Boga, ażeby na nowo odkryły radość wiary. Troska o głoszenie Ewangelii nie powinna nigdy pozostawać na marginesie działalności Kościoła i życia chrześcijanina, ale winna wyraźnie je znamionować, wraz ze świadomością, że jest się adresatem, a zarazem misjonarzem Ewangelii. Głównym elementem głoszenia jest zawsze to samo: kerygma Chrystusa, który umarł i zmartwychwstał dla zbawienia świata, kerygma bezwarunkowej i całkowitej miłości Boga do każdego mężczyzny i każdej kobiety, której najwyższym wyrazem było posłanie odwiecznego i jednorodzonego Syna, Pana Jezusa, który raczył wziąć na siebie ubóstwo naszej ludzkiej natury, umiłować ją i odkupić od grzechu i śmierci przez złożenie siebie w ofierze na krzyżu.

Wiara w Boga w tym planie miłości, urzeczywistnionym w Chrystusie, jest przede wszystkim darem i tajemnicą, które należy przyjąć w sercu i w życiu i za które trzeba zawsze dziękować Panu. Ale wiara jest darem, który został nam dany, abyśmy się nim dzielili; jest podarowanym talentem, który ma owocować; jest światłem, które nie powinno nigdy pozostawać w ukryciu, ale winno oświetlać cały dom. Jest najważniejszym darem, jaki został nam uczyniony w naszym życiu, i nie możemy zatrzymywać go dla samych siebie.

Głoszenie przeradza się w miłość

„Biada mi (...), gdybym nie głosił Ewangelii!” – mówił apostoł Paweł (1 Kor 9,16). Te słowa brzmią z mocą dla każdego chrześcijanina i dla każdej wspólnoty chrześcijańskiej na wszystkich kontynentach. Również dla Kościołów na terenach misyjnych, Kościołów w większości młodych, często niedawno założonych, misyjność stała się naturalnym wymiarem, choć same potrzebują jeszcze misjonarzy. Bardzo wielu kapłanów, zakonników i zakonnic ze wszystkich części świata, wielu świeckich, a nawet całe rodziny opuszczają rodzime kraje, własne wspólnoty lokalne i udają się do innych Kościołów, aby dawać świadectwo i głosić imię Chrystusa, w którym ludzkość znajduje zbawienie. Jest to wyraz głębokiej jedności, dzielenia się i miłości między Kościołami, aby każdy człowiek mógł

usłyszeć bądź ponownie usłyszeć orędzie, które uzdrawia, i przystąpić do sakramentów, będących źródłem prawdziwego życia.

Wraz z tym wielkim znakiem wiary, która przemienia się w miłość, wspominam – i dziękuję im – Papieskie Dzieła Misyjne, które są narzędziem współpracy w powszechnej misji Kościoła w świecie. Dzięki ich działalności głoszenie Ewangelii staje się także spieszeniem z pomocą bliźniemu, sprawiedliwością względem najuboższych, możliwością oświaty w najbardziej zapadłych wioskach, opieką medyczną w odległych miejscach, uwolnieniem od nędzy, przywracaniem do życia społecznego tych, którzy są zepchnięci na margines społeczeństwa, wspieraniem rozwoju narodów, przewyciężaniem podziałów etnicznych, poszanowaniem życia w każdej jego fazie.

Drodzy bracia i siostry, modłę się o wylanie Ducha Świętego na dzieło ewangelizacji *ad gentes*, a w szczególności na tych, którzy ją prowadzą, aby dzięki łasce Bożej bardziej zdecydowanie rozwijała się w dziejach świata. Pragnę się modlić słowami bł. Johna Henry’ego Newmana: „Towarzysz, o Panie, Twoim misjonarzom na ziemiach, które mają ewangelizować, wkładaj w ich usta odpowiednie słowa, uczynń owocnym ich trud”.

Niech Maryja Dziewica, Matka Kościoła i Gwiazda Ewangelizacji, towarzyszy wszystkim misjonarzom Ewangelii.

Benedykt XVI, papież

Watykan, 6 stycznia 2012 r., uroczystość Objawienia Pańskiego

Źródło: L’Osservatore Romano, wyd. polskie, 33 (2012) nr 3, s. 9–11.

74.

HOMILIA OJCA ŚWIĘTEGO BENEDYKTA XVI WYGŁOSZONA PODCZAS MSZY ŚW. NA ROZPOCZĘCIE ROKU WIARY – 11 PAŹDZIERNIKA 2012

Czcigodni Bracia, Drodzy Bracia i Siostry!

Z wielką radością dziś, 50 lat od rozpoczęcia Powszechnego Soboru Watykańskiego II, inaugurujemy Rok Wiary. Z radością witam was wszystkich, a zwłaszcza Jego Świątobliwość Bartłomieja I, patriarchę

Konstantynopola, oraz Jego Eminencję Rowana Williamsa, arcybiskupa Canterbury. W sposób szczególny zwracam się do patriarchów i arcybiskupów większych katolickich Kościołów Wschodnich oraz przewodniczących konferencji episkopatów. Aby upamiętnić Sobór, który niektórzy z nas tutaj obecnych – a których witam ze szczególną miłością – mieli łaskę przeżywać osobiście, uroczystość ta została wzbogacona o pewne szczególne znaki: procesję na wejście, która miała przypomnieć ową pamiętną procesję ojców soborowych, gdy uroczyście wkraczali do tej bazyliki; intronizację ewangeliarza – tego samego, którego używano podczas Soboru; przekazanie siedmiu orędzi końcowych Soboru i Katechizmu Kościoła Katolickiego, co uczynię na końcu, przed błogosławieństwem. Znaki te nie tylko skłaniają nas do wspomnień, lecz także przedstawiają nam perspektywę, pozwalającą wyjść poza wspomnienie. Zachęcają nas do zgłębienia ducha *Vaticanum II*, abyśmy go przyjęli za swój i nieśli dalej w jego prawdziwym znaczeniu. A to znaczenie nadała i nadaje nadal wiara w Chrystusa, wiara apostołska, ożywiana wewnętrznym impulsem, by przekazywać Chrystusa każdemu człowiekowi i wszystkim ludziom w pielgrzymowaniu Kościoła na drogach dziejów.

Rozpoczynający się dziś Rok Wiary jest konsekwentnie związany z całą drogą Kościoła w minionych 50 latach: od Soboru, poprzez Magisterium sługi Bożego Pawła VI, który ogłosił Rok Wiary w 1967 r., aż do Wielkiego Jubileuszu roku 2000, poprzez który bł. Jan Paweł II ukazał całej ludzkości na nowo Jezusa Chrystusa jako jedyne Zbawiciela, wczoraj, dziś i na wieki. Pomiędzy tymi dwoma papieżami, Pawłem VI i Janem Pawłem II, istniała głęboka i pełna zbieżność właśnie co do Chrystusa jako centrum kosmosu i historii, oraz w apostołskim pragnieniu głoszenia Go światu. Jezus jest centrum wiary chrześcijańskiej. Chrześcijanin wierzy w Boga poprzez Jezusa Chrystusa, który objawił Jego oblicze. On jest wypełnieniem Pisma Świętego i jego ostatecznym interpretatorem. Jezus Chrystus jest nie tylko przedmiotem wiary, ale, jak mówi List do Hebrajczyków, jest tym, „który nam w wierze przewodzi i ją wydoskonala” (Hbr 12,2).

Dzisiejsza Ewangelia mówi nam, że Jezus Chrystus, namaszczoney przez Ojca w Duchu Świętym, jest prawdziwym i wiecznym podmiotem ewangelizacji. „Duch Pański spoczywa na Mnie, ponieważ Mnie namaścił i posłał Mnie, abym ubogim niósł dobrą nowinę” (Łk 4,18). Ta misja Chrystusa, ten Jego ruch trwa nadal w przestrzeni i czasie, obejmu-

je wieki i kontynenty. Jest to ruch, który wychodzi od Ojca i mocą Ducha Świętego niesie dobrą nowinę ubogim wszystkich czasów – ubogim w sensie materialnym i duchowym. Kościół jest pierwszym i niezbędnym narzędziem tego dzieła Chrystusa, ponieważ jest z Nim zjednoczony, jak ciało z głową. „Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam” (J 20,21). Tak powiedział uczniom Zmartwychwstały i tchnąc na nich, dodał: „Weźmijcie Ducha Świętego!” (w. 22). To Bóg jest głównym podmiotem ewangelizacji świata, przez Jezusa Chrystusa; ale sam Chrystus chciał przekazać Kościołowi swoją misję. Uczynił to i czyni nadal aż do końca czasów, wzbudzając w uczniach Ducha Świętego, tego samego Ducha, który spoczął na Nim i pozostał w Nim podczas całego życia ziemskiego, dając Mu moc, by „więźniom głosić wolność, a niewidomym przejrzenie”, by „uciśnionych odsyłał wolnymi” i „obwoływał rok łaski od Pana” (Łk 4,18-19).

Sobór Watykański II nie zamierzał sprecyzować tematu wiary w jakimś specjalnym dokumencie. A mimo to był on w pełni ożywiany świadomością konieczności i pragnieniem, że tak powiem, ponownie zanurzenia się w misterium chrześcijańskim, aby można je było skutecznie na nowo zaproponować współczesnemu człowiekowi. Tak na ten temat mówił sługa Boży Paweł VI dwa lata po zakończeniu obrad soborowych: „Choć Sobór nie mówi wprost o wierze, to mówi o niej na każdej stronie, uznaje jej żywotny i nadprzyrodzony charakter, zakłada, że jest ona integralna i mocna, i buduje na niej swoje nauczanie. Wystarczy przypomnieć niektóre stwierdzenia soborowe [...], aby zdać sobie sprawę z zasadniczego znaczenia, jakie Sobór, zgodnie z tradycją doktrynalną Kościoła, przypisuje wierze, prawdziwej wierze, której źródłem jest Chrystus, a drogą Magisterium Kościoła” (Katecheza podczas audiencji generalnej, 8 marca 1967 r.). Tak mówił Paweł VI w 1967 r.

Musimy teraz powrócić do tego, który zwołał Sobór Watykański II i go zainaugurował: bł. Jana XXIII. W przemówieniu na jego otwarcie przedstawił on główny cel Soboru tymi słowami: „Do obowiązku Soboru Powszechnego należy przede wszystkim strzeżenie świętego depozytu nauki chrześcijańskiej i podawanie go w jak najbardziej skutecznej formie [...]. *Punctum saliens* tego Soboru nie jest więc dyskusja nad którymś z artykułów podstawowej doktryny Kościoła (...) Nie dlatego więc Sobór był potrzebny (...) Trzeba, aby ta nauka, pewna i niezmienna, która musi być wiernie przestrzegana, została pogłębiona i przedstawiona

w sposób odpowiadający wymogom naszych czasów” (AAS 54 [1962], 790.791-792). Tak mówił papież Jan na rozpoczęcie Soboru.

W świetle tych słów możemy zrozumieć to, czego ja sam miałem okazję wówczas doświadczyć: w czasie Soboru istniało poruszające pragnienie co do wspólnego zadania, sprawienia, żeby zajaśniała prawda i piękno wiary w naszym dniu dzisiejszym, nie podporządkowując jej wymogom chwili obecnej, ani też nie krępując przeszłością: w wierze rozbrzmiewa nieustannie obecna wieczność Boga, który przekracza czas i mimo to może być przez nas przyjęty jedynie w naszym niepowtarzalnym dziś. Dlatego uważam, że rzeczą najważniejszą, szczególnie przy tak znaczącej okazji jak obecna, byłoby rozbudzenie w całym Kościele tego pozytywnego dążenia, tego pragnienia, aby głosić ponownie Chrystusa współczesnemu człowiekowi. Jednak, aby ten wewnętrzny impuls do nowej ewangelizacji nie pozostał jedynie ideałem i nie spowodował zamętu, trzeba, aby opierał się na konkretnej i precyzyjnej podstawie, a są nią dokumenty Soboru Watykańskiego II, w których znalazł on swój wyraz. Z tego względu wielokrotnie podkreślałem konieczność powrotu, by tak powiedzieć, do „liter” Soboru – to znaczy do jego tekstów – aby w nich odnaleźć jego autentycznego ducha, i powtarzałem, że znajduje się w nich prawdziwe dziedzictwo *Vaticanum II*. Odniesienie się do dokumentów chroni przed skrajnościami anachronicznych nostalgii i gonienia do przodu i pozwala na uchwycenie nowości w ciągłości. Sobór nie wymyślił nic nowego co do treści wiary ani też nie chciał zastępować tego, co stare. Raczej troszczył się o to, aby ta sama wiara nadal była przeżywana w dniu dzisiejszym, nadal była wiarą żywą w zmieniającym się świecie.

Jeśli będziemy zgodni z autentycznym duchem, jaki bł. Jan XXIII chciał nadać *Vaticanum II*, będziemy mogli uobecnić go w ciągu tego Roku Wiary w obrębie jedynej drogi Kościoła, który nieustannie pragnie pogłębiać powierzony mu przez Chrystusa depozyt wiary. Ojcowie soborowi chcieli przedstawić wiarę na nowo w sposób skuteczny; z ufnością otwarli się na dialog ze współczesnym światem, właśnie dlatego, że byli pewni swojej wiary, mocnej skały, na której budowali. Natomiast w latach następnych wielu bez rozeznania przyjęło dominującą mentalność, poddając w wątpliwość same podstawy *depositum fidei*, których niestety nie odczuwali już w ich prawdzie jako swoje własne.

Jeśli dzisiaj Kościół proponuje nowy Rok Wiary i nową ewangelizację, nie robi tego, aby uczcić jakąś rocznicę, ale ponieważ jest to koniecz-

ne nawet bardziej niż przed 50 laty! A odpowiedź, jaką należy dać na tę potrzebę, jest taka sama, jaką dali papieże i ojcowie soboru, a która zawarta jest w jego dokumentach. Także inicjatywa utworzenia Papieskiej Rady, której celem jest krzewienie nowej ewangelizacji, a której dziękuję za szczególne zaangażowanie w Rok Wiary, mieści się w tej perspektywie. W minionych dziesięcioleciach postępuje duchowe „pustynnienie”. Co mogłoby oznaczać życie, świat bez Boga, w czasie Soboru można było już poznać z pewnych tragicznych kart historii, ale, niestety, obecnie widzimy to każdego dnia wokół nas. Rozprzestrzeniła się pustka. Ale właśnie wychodząc od doświadczenia tej pustyni, od tej pustki, możemy odkryć na nowo radość wiary, jej życiowe znaczenie dla nas, mężczyzn i kobiet. Na pustyni odkrywa się wartość tego, co jest niezbędne do życia; i tak we współczesnym świecie istnieją niezliczone znaki pragnienia Boga, ostatecznego sensu życia, często wyrażane w formie ukrytej czy negatywnej. Na pustyni trzeba nade wszystko ludzi wiary, którzy swym własnym życiem wskazują drogę ku Ziemi Obiecanej i w ten sposób uobecniają nadzieję. Żywa wiara otwiera serce na łaskę Boga, która uwalnia od pesymizmu. Dziś bardziej niż kiedykolwiek ewangelizowanie oznacza bycie świadkiem nowego życia, przemienionego przez Boga, i w ten sposób wskazywanie drogi. Pierwsze czytanie mówiło nam o mądrości podróżnika (por. Syr 34,9-13): podróż jest metaforą życia, a mądry podróżnik to ten, który nauczył się sztuki życia i może dzielić się nią z braćmi – jak to się dzieje w przypadku pielgrzymów na szlaku św. Jakuba lub na innych trasach, które nieprzypadkowo są znów w tych latach w modzie. Dlaczego tak wielu ludzi czuje dzisiaj potrzebę odbycia tych pielgrzymek? Czyż nie dlatego, że znajdują tam, albo przynajmniej wyczuwają, sens swego istnienia w świecie? W taki więc sposób możemy przedstawić sobie ten Rok Wiary: jako pielgrzymkę na pustyniach współczesnego świata, w której trzeba nieść tylko to, co istotne: ani laski, ani torby podróżnej, ani chleba, ani pieniędzy ani dwóch sukien – jak mówi Pan apostołom, gdy posyła ich na misję (por. Łk 9,3), lecz Ewangelia i wiara Kościoła, której jaśniejącym wyrazem są dokumenty Powszechnego Soboru Watykańskiego II, podobnie jak jest nim też opublikowany przed dwudziestu laty Katechizm Kościoła Katolickiego.

Czcigodni i drodzy bracia, 11 października 1962 r. obchodzono święto Świętej Bożej Rodzicielki Maryi. Jej zawierzamy Rok Wiary, tak jak to uczyniłem przed tygodniem, udając się jako pielgrzym do Loreto. Panna

Maryja niech zawsze świeci jak gwiazda na drodze nowej ewangelizacji. Niech nam pomaga realizować w praktyce zachętę apostoła Pawła: „Słowo Chrystusa niech w was mieszka w [całym swym] bogactwie: z całą mądrością nauczajcie i napominajcie siebie (...) A cokolwiek mówicie lub czynicie, wszystko [niech będzie] w imię Pana Jezusa, dziękując Bogu Ojcu przez Niego” (Kol 3,16-17). Amen.

Źródło: L'Osservatore Romano, wyd. polskie 33 (2012) nr 11, s. 8–10.

75.

DEKRET „URBIS ET ORBIS” PENITENCJARII APOSTOLSKIEJ O ODPUSTACH Z OKAZJI ROKU WIARY

Dar odpustów wzbogaca szczególne praktyki pobożności, które będą spełniane podczas Roku Wiary

Ojciec Święty Benedykt XVI postanowił, że w dniu pięćdziesiątej rocznicy uroczystego otwarcia Soboru Watykańskiego II, któremu bł. Jan XXIII jako główne zadanie „powierzył (...) lepsze ujęcie i przedstawienie cennego depozytu nauki chrześcijańskiej, aby stała się ona bardziej przystępna dla wierzących w Chrystusa i dla wszystkich ludzi dobrej woli” (Jan Paweł II, Konst. apost. *Fidei depositum*, 11 października 1992 r.: AAS 86 [1994], 113), rozpocznie się Rok szczególnie poświęcony wyznaniu prawdziwej wiary i jej poprawnej interpretacji przez czytanie, a jeszcze lepiej, przez medytację dokumentów Soboru oraz artykułów Katechizmu Kościoła Katolickiego, opublikowanego przez bł. Jana Pawła II trzydzieści lat po rozpoczęciu Soboru, „tak aby można było wierniej ją głosić [wszystkim wiernym], szerzyć jej znajomość i lepiej ją stosować” (*tamże*, 114).

Już w roku Pańskim 1967, dla upamiętnienia 1900. rocznicy męczeństwa apostołów Piotra i Pawła, podobny Rok Wiary został ogłoszony przez sługę Bożego Pawła VI, aby przez uroczyste wyznanie wiary „zaświadczyć, jak bardzo istotne treści, które od wieków stanowią dziedzictwo

wszystkich wierzących, wymagają ciągłego potwierdzania, zrozumienia i pogłębiania w nowy sposób, aby dawać konsekwentne świadectwo w innych niż w przeszłości warunkach historycznych” (Benedykt XVI, List apost. *Porta fidei*, 4).

W tych naszych czasach głębokich przemian, jakim poddana jest ludzkość, Ojciec Święty Benedykt XVI pragnie przez ogłoszenie drugiego Roku Wiary zachęcić zarówno lud Boży, którego jest pasterzem powszechnym, jak i braci Biskupów na całym świecie, „żeby jednoczyli się z Następcą Piotra w tym czasie duchowej łaski, który daje nam Pan, by upamiętnić cenny dar wiary” (*tamże*, 8).

Wierni będą mieli „sposobność wyznawać wiarę w zmartwychwstałego Pana w (...) katedrach i kościołach całego świata; w [ich] domach i rodzinach, aby każdy silnie odczuł potrzebę lepszego zrozumienia i przekazywania przyszłym pokoleniom odwiecznej wiary. Wspólnoty zakonne oraz parafialne, wszystkie stare i nowe wspólnoty kościelne będą mogły w tym Roku złożyć publiczne wyznanie *Credo*” (*tamże*).

Ponadto wszyscy wierni, osobiście i wspólnotowo, są wezwani do składania wyraźnego świadectwa wiary wobec innych w szczególnych okolicznościach życia codziennego: „Społeczna natura człowieka wymaga, aby wewnętrzne akty religijne wyrażał on na zewnątrz, kontaktował się z innymi w sprawach religijnych i wyznawał swoją religię we wspólnocie” (Dekl. *Dignitatis humanae*, 7 grudnia 1965, 3: AAS 58 [1966], 932).

Ponieważ chodzi przede wszystkim o zdobycie w najwyższym stopniu – o ile to możliwe na ziemi – świętości życia, a więc o osiągnięcie najwyższej czystości serca, bardzo pożyteczny okaże się wielki dar odpustów, który Kościół na mocy władzy udzielonej mu przez Chrystusa ofiaruje wszystkim, którzy z odpowiednim usposobieniem wypełnią szczególne przepisy, aby go otrzymać. „Przez odpusty – naucza Paweł VI – Kościół, korzystając z władzy szafarza Odkupienia dokonanego przez Chrystusa Pana, udostępnia wiernym uczestnictwo w tej pełni Chrystusa w obcowaniu Świętych, udostępniając im hojnie środków do osiągnięcia zbawienia” (List apost. *Apostolorum limina*, 23 maja 1974: AAS 66 [1974], 289). W ten sposób odsłania się „skarbiec Kościoła”, który tworzy „dalszy wzrost zasługi Matki Bożej i wszystkich wybranych, od pierwszego sprawiedliwego do ostatniego” (Klemens VI, Bulla *Unigenitus Dei Filius*, 27 stycznia 1343 r.).

Penitencjaria Apostolska, której zadaniem jest troska o udzielanie i korzystanie z odpustów oraz zachęcanie wiernych do poprawnego rozumienia i budzenia pobożnego pragnienia ich otrzymania, w odpowiedzi na usilną prośbę Papieskiej Rady ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, starannie uwzględniając Notę ze wskazaniem duszpasterskimi na Rok Wiary Kongregacji Nauki Wiary, w celu uzyskania daru odpustów podczas Roku Wiary, wydała następujące rozporządzenia, zgodnie z wolą Ojca Świętego, aby wierni poczuli się jeszcze bardziej do poznania i umiłowania nauki Kościoła katolickiego i uzyskali dzięki temu obfite owoce duchowe.

Podczas całego Roku Wiary, trwającego od 11 października 2012 r. do 24 listopada 2013 r., wszyscy wierni prawdziwie skruszeni, po przystąpieniu do spowiedzi i przyjęciu Komunii św., i po odmówieniu modlitw według intencji Ojca Świętego, mogą uzyskać odpust zupełny od kar doczesnych za swoje grzechy, udzielony z miłosierdzia Bożego, który można ofiarować za dusze wiernych zmarłych:

- a) ilekroć wysłuchają przynajmniej trzech kazań podczas misji świętych albo przynajmniej trzech wykładów na temat dokumentów Soboru Watykańskiego II i na temat artykułów Katechizmu Kościoła Katolickiego, w jakimkolwiek kościele lub stosownym miejscu;
- b) ilekroć nawiedzą w formie pielgrzymki jedną z bazylik papieskich, jedno z chrześcijańskich katakumb, kościół katedralny, świątynię wskazaną na Rok Wiary przez ordynariusza miejsca (na przykład jedną spośród bazylik mniejszych i sanktuariów Najświętszej Maryi Panny oraz świętych Apostołów i świętych Patronów) i będą tam uczestniczyć w nabożeństwie lub przynajmniej zatrzymają się przez pewien czas w skupieniu na pobożnej medytacji, odmawiając na zakończenie *Ojcze Nasz*, *Wyznanie Wiary* w jakiegokolwiek uprawnionej formie, modlitwy do Najświętszej Maryi Panny lub – w zależności od przypadku – do świętych Apostołów lub Patronów;
- c) ilekroć w dniach wyznaczonych na Rok Wiary przez ordynariusza miejsca (na przykład w uroczystości Pańskie, Najświętszej Maryi Panny, w święta świętych Apostołów i Patronów, Katedry św. Piotra) w jakiegokolwiek świątyni będą uczestniczyć w celebracji Eucharystii lub w Liturgii Godzin, odmawiając także *Wyznanie Wiary* w jakiegokolwiek uprawnionej formie;
- d) jeśli w dowolnie wybranym dniu podczas Roku Wiary pobożnie nawiedzą baptysterium lub inne miejsce, w którym otrzymali sa-

krament chrztu, odnawiając obietnice chrzcielne według jakiegokolwiek uprawnionej formuły.

Biskupi diecezjalni lub eparchialni i ci, którzy zgodnie z prawem są im równi rangą, w stosownym dniu w tym okresie, z okazji głównej uroczystości (na przykład 24 listopada 2013 r., w uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, która zakończy Rok Wiary), będą mogli udzielać papieskiego błogosławieństwa wraz z odpustem zupełnym, który uzyskają wszyscy wierni pobożnie przyjmujący to błogosławieństwo.

Wierni prawdziwie skruszeni, którzy nie będą mogli wziąć udziału w celebracjach z ważnych powodów (jak przede wszystkim mniszki żyjące w klasztorach klauzurowych, anachoreci i pustelnicy, więźniowie, ludzie starsi, chorzy, a także ci, którzy w szpitalu lub innych miejscach opieki pełnią stałą posługę chorym), uzyskają odpust zupełny pod takimi samymi warunkami, jeśli zjednoczeni duchem i myślą z wiernymi obecnymi, szczególnie w chwilach, gdy słowa Ojca Świętego lub biskupów diecezjalnych będą transmitowane przez telewizję i radio, odmówią we własnym domu lub tam, gdzie muszą przebywać (na przykład w kaplicy klasztoru, szpitala, domu opieki, więzienia), *Ojcze Nasz*, *Wyznanie Wiary* w jakiegokolwiek uprawnionej formie oraz inne modlitwy zgodne z charakterem Roku Wiary, ofiarowując swoje cierpienia lub swoje życiowe trudności.

Aby dostęp do sakramentu pokuty i uzyskanie Bożego przebaczenia dzięki władzy Kluczy były ułatwione z punktu widzenia duszpasterskiego, zachęca się ordynariuszy miejsca, aby kanonikom oraz kapłanom, którzy w katedrach i w kościołach wyznaczonych na Rok Wiary będą mogli słuchać spowiedzi wiernych, udzielili uprawnień ograniczonych do forum wewnętrznego, o których dla wiernych Kościołów wschodnich mówi kan. 728, § 2 KKKW, a w przypadku ewentualnego zastrzeżenia – kan. 727, z wyjątkiem, co jest oczywiste, przypadków przewidzianych w kan. 728, § 1; dla wiernych Kościoła łacińskiego chodzi o uprawnienia, o których mowa w kan. 508, § 1 KPK.

Spowiednicy, po uświadomieniu wiernym powagi grzechów, z którymi łączy się zastrzeżenie lub cenzura, zadecydują o takich właściwych pokutach sakramentalnych, które jak najszybciej skłonią ich do stałej poprawy, i odpowiednio do natury przypadków nałożą obowiązek zadośćuczynienia za ewentualne zgrzeszenia i szkody.

Na koniec Penitencjaria gorąco zachęca czcigodnych Biskupów, tych, którzy mają potrójne *munus* – nauczania, rządzenia i uświęcania – by za-

troszczyli się o wyjaśnienie zasad i rozporządzeń przedstawionych tutaj dla uświęcenia wiernych, mając w szczególności sposób na uwadze okoliczności miejsca, kultury i tradycji. Stosowna dla natury każdego ludu katecheza może jaśniej i w żywy sposób ukazać umyślnie i głębiej zakorzenić w sercach pragnienie tego jedynego daru, uzyskanego dzięki pośrednictwu Kościoła.

Niniejszy Dekret zachowuje ważność tylko podczas Roku Wiary. Niezależnie od jakichkolwiek przeciwnych rozporządzeń.

Rzym, w siedzibie Penitencjarii Apostolskiej,
14 września 2012 r., w święto Podwyższenia Krzyża Świętego

Kard. Manuel Monteiro de Castro
Penitencjarz Większy

Ks. prał. Krzysztof Nykiel
Regens

Źródło: L'Osservatore Romano, wyd. polskie 33 (2012) nr 11, s. 58–59.

76.

**HOMILIA KARD. ZENONA GROCHOLEWSKIEGO
WYGŁOSZONA 30 IX 2012 R. W BAZYLICE NYSKIEJ
Z OKAZJI JUBILEUSZY ZGROMADZENIA
SIÓSTR ŚW. ELŻBIETY**

Otworzyła na oścież drzwi Chrystusowi

Ks. kard. Zenon Grocholewski, prefekt Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej, przybył do Nysy na zaproszenie Sióstr św. Elżbiety. Okazją był przeżywany przez to Zgromadzenie rok jubileuszowy: 170. rocznica założenia Zgromadzenia, 140. rocznica śmierci bł. Marii Luizy, 125. rocznica ostatecznego zatwierdzenia Zgromadzenia oraz 5. rocznica beatyfikacji Marii Luizy. Centralnym punktem obchodów była Msza św. sprawowana w bazylice pw. św. Jakuba i św. Agnieszki w Nysie, której przewodniczył i wygłosił słowo Boże kard. Grocholewski. Wraz z nim,

oprócz biskupów z Opola, Eucharystię celebrowali: abp Giuseppe Leanza, nuncjusz apostolski w Pradze, metropolita wrocławski Marian Gołębiewski, a także biskupi pomocniczy: bp Wolfgang Weider z Berlina i bp Adam Balabuch ze Świdnicy.

1. Klucz do odczytania życia bł. Marii Luizy Merkert

Rok Jubileuszowy, który obchodzą siostry elżbietanki, i sympozjum, którego ta uroczysta Msza św. jest zakończeniem, związane są z postacią bł. Marii Luizy Merkert, współzałożycielki i pierwszej przełożonej generalnej Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek.

Nie chcę jednak mówić dzisiaj o tej błogosławionej, o jej pięknych czynnościach i cnotach, które stały się podstawą jej beatyfikacji, ponieważ wszystko to jest w waszym uroczym mieście znane i podczas odbytego sympozjum dużo i fachowo o tym mówiono. Pragnę jedynie wskazać na pewien klucz do odczytania jej życia i działalności. Klucz do odczytania, czyli chcę uwypuklić pewien element fundamentalny, który streszcza to, co czyniła bł. Maria Luiza; element, który dla każdego z nas może stać się wskaźnikiem orientującym nasze życie ku autentycznej świętości.

Myślę, że taki klucz w jakiś sposób sugerują nam dzisiejsze czytania mszalne. W pierwszym z nich (Lb 11, 25-29) Mojżesz broni dwóch mężczyzn, którzy wpadli w uniesienie prorockie, bo oni *otwarli się* na ducha Bożego. W drugim czytaniu (Jk 5, 1-6) św. Jakub – piętnując tych, którzy zakochali się w bogactwach tego świata i wykorzystują innych – faktycznie wzywa do tego, *byśmy otworzyli się* na nauczanie Chrystusa o miłości bliźniego. W Ewangelii świętej (Mk 9, 38-43. 45. 47-48) sam Pan Jezus uczy o grozie dawanego zgorszenia oraz o nagrodzie, jaką otrzyma ten, kto poda kubek wody do picia należącym do Chrystusa, oczekując oczywiście, by słuchacze *otworzyli* swe serca i przyjęli dane im pouczenie. A śpiew przed Ewangelią (J 17, 17ba) wskazuje na motyw, dla którego mamy się otworzyć na Chrystusa, na Jego naukę, przypominając zdanie z modlitwy Pana Jezusa podczas Ostatniej Wieczerzy o tym, że słowo Boże jest prawdą, prawdą która uświęca. Otwierając się na Chrystusa, otwieramy się na prawdę, która uświęca.

Najgłębszy sekret życia bł. Marii Luizy leży właśnie w tym: otworzyła w pełni swój umysł, swe serce, siebie samą na Boga, na prawdę słowa Bożego, które uświęca, na Chrystusa. To jest kluczem do odczytania

jej osobowości: otworzyła się w pełni na Chrystusa. Wszystko inne jest konsekwencją tego otwarcia.

2. „Otwórzcie drzwi Chrystusowi!”

W tej perspektywie znamienym jest fakt, że zarówno bł. Jan Paweł II, jak i Benedykt XVI rozpoczęli swoje pontyfikaty właśnie od tego pasjonującego wołania do Kościoła i do świata: Otwórzcie drzwi Chrystusowi!

Bł. Jan Paweł II w homilii rozpoczynającej swój pontyfikat wzywał:

Bracia i Siostry! Nie obawiajcie się przyjąć Chrystusa i zgodzić się na Jego władzę! (...) Nie lękajcie się! Otwórzcie, a nawet, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi! Jego zbawczej władzy otwórzcie granice państw, ustrojów ekonomicznych i politycznych, szerokich dziedzin kultury, cywilizacji, rozwoju. Nie lękajcie się! Chrystus wie, „co jest w człowieku”. Tylko On to wie! (...) Pozwólcie zatem – proszę Was, błagam was z pokorą i ufnością – pozwólcie Chrystusowi mówić do człowieka. Tylko On ma słowa życia, tak, życia wiecznego (22 października 1978, n. 5).

Benedykt XVI zaś w homilii na rozpoczęcie swojej posługi Piotrowej przypomniał te słowa Jana Pawła II, idąc w swych rozważaniach jeszcze dalej:

Wciąż na nowo brzmiały mi w uszach słowa [Jana Pawła II]: „Nie lękajcie się! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi!”. Papież [Jan Paweł II] przemawiał do możliwych tego świata, którzy obawiali się, że Chrystus mógłby zabrać im coś z ich władzy, gdyby dali Mu wejść i pozwolili na wolność wiary. Owszem, On z pewnością coś by im zabrał: władzę korupcji, naginania prawa, samowoli. Ale nie zabrałby niczego, co dotyczy wolności człowieka, jego godności, budowania sprawiedliwego społeczeństwa.

Papież [Jan Paweł II] mówił ponadto do wszystkich ludzi, zwłaszcza młodych. Czyż my wszyscy nie boimy się w jakiś sposób, że jeśli pozwolimy całkowicie Chrystusowi wejść do naszego wnętrza, jeśli całkowicie otworzymy się na Niego, to może On nam zabrać coś z naszego życia? Czyż nie boimy się przypadkiem zrezygnować z czegoś wielkiego, jedyne w swoim rodzaju, co czyni życie tak pięknym? Czyż nie boimy się ryzyka niedostatku i pozbawienia wolności? Jeszcze raz Papież [Jan Paweł II] pragnie powiedzieć: nie! Kto wpuszcza Chrystusa, nie traci nic, absolutnie nic z tego, co czyni życie wolnym, pięknym i wielkim. Nie! Tylko w tej przyjaźni otwierają się na oścież

drzwi życia. Tylko w tej przyjaźni rzeczywiście otwierają się wielkie możliwości człowieka. Tylko w tej przyjaźni doświadczamy tego, co jest piękne i co wyzwala.

Tak też dzisiaj – kontynuował Benedykt XVI – chciałbym z wielką mocą i przekonaniem, poczynawszy od doświadczenia swojego długiego życia, powiedzieć (...): nie obawiajcie się Chrystusa! On niczego nie zabiera, a daje wszystko. Kto oddaje się Jemu, otrzymuje stokroć więcej. Tak! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi, a znajdziecie prawdziwe życie (24 kwietnia 2005, część końcowa homilii).

Oto pasjonujące wołanie papieży naszych czasów, wołanie, które obejmuje i w pewnym sensie streszcza całą ich posługę: Nie bójcie się! Otwórzcie drzwi Chrystusowi.

Bł. Maria Luiza Merkert otworzyła szeroko drzwi Chrystusowi. To jest najgłębszą tajemnicą jej życia. Wszystko inne – jej apostołat, modlitwy, pobożność, adoracje Najświętszego Sakramentu, pokuty, fascynująca pokora, uczynki miłosierdzia, itd. – to wszystko, jak już zaznaczyłem, było konsekwencją faktu hojnego otwarcia się na Chrystusa. To jest także najgłębszym, najsilniejszym i najbardziej konkretnym przykładem dla każdego z nas.

3. Chrystus objawia nam miłość

Lecz co jest kwintesencją tego, co Chrystus nam przyniósł? Co w gruncie rzeczy reprezentuje Chrystus, na którego otwarła się bł. Maria Luiza?

Chciałbym odpowiedzieć, cytując scenę z *Quo vadis?* Henryka Sienkiewicza. Podczas bardzo ożywionej rozmowy z Piotrem i Pawłem, Winiacusz, dręczony miłością do Ligii, już chrześcijanki, i wątpliwościami dotyczącymi wiary, mówi do Apostołów:

Powiedzcie, co przynosicie? (...) Jaka jest wasza prawda? Wasze uczynki i wasze słowa są jako woda przejrzysta, ale jakie dno tej wody? (...) Rozproście ciemności! Bo mnie powiedzieli jeszcze i to: „Grecja stworzyła mądrość i piękność, Rzym moc, a oni [chrześcijanie] co przynoszą?” Więc powiedzcie, co przynosicie? Jeśli za drzwiami waszymi jest jasność, to mi otwórzcie!

– Przynosim miłość – rzekł Piotr.

A Paweł z Tarsu dodał:

– Gdybym mówił językami ludzkimi i anielskimi, a miłości bym nie miał, byłbym jako miedź brząkająca... (rozdział XXXIII).

Tak, miłość jest kwintesencją tego, co przyniósł nam Chrystus, tego, co On reprezentuje. Bóg bowiem „jest Miłością!” (1 J 4, 8). On „tak umiłowal świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (J 3, 16). Chrystus stał się człowiekiem i umarł za nas na krzyżu z miłości. Największym przykazaniem, jakie nam zostawił, jest miłość (por. Mt 22, 36-40; J 13, 34-35). Na końcu naszego pielgrzymowania – jak On sam nas uczył – będziemy sądzeni z miłości (por. Mt 25, 31-46). Tak, sednem tego, co przyniósł nam Chrystus, jest miłość!

Dlatego bł. Maria Luiza, otworzywszy się w pełni na Chrystusa, była tak wspaniałomyślną w uczynkach miłosiedzia, w miłości do chorych, biednych, potrzebujących opieki, opuszczonych dzieci, starając się im dać nie tylko chleb i odzienie, czy inną pomoc materialną, ale i coś więcej, coś dużo więcej: przyjaźń z Chrystusem.

4. Zakończenie

Moi Drodzy, weźmy sobie nas serio do serca wołanie papieży naszych czasów i przykład bł. Marii Luizy: Otwórzmy drzwi Chrystusowi, otwórzmy je na oścież, otwórzmy się na miłość z wszystkimi konsekwencjami, jakie to za sobą pociąga w naszym codziennym życiu. A wtedy nasze życie będzie pielgrzymowaniem do światła, do prawdziwego światła.

5. Zwei Quellen als Grundlage der Nächstenliebe

In polnischer Sprache habe ich den eigentlichen Schlüssel zum Verständnis des Lebens und der Werke der seligen Maria Luisa Merkert aufgezeigt. Der Schlüssel besteht in der Tatsache, dass Maria Luisa eine vollkommene Offenheit für Christus hatte; sie öffnete die Tore ihres Denkens und ihres Herzens für den zu unserem Heil menschengewordenen Gott. Weil die Quintessenz dessen, was Christus uns gebracht hat, die Liebe ist, ist das Leben dieser schlesischen Samariterin gekennzeichnet von großherzig geübter Nächstenliebe zu den Armen, den Kranken, den Not leidenden Alten, den verlassenen Kindern; dabei war es ihr wichtig, ihnen nicht allein Nahrung und materielle Hilfen zu geben, sondern etwas viel wertvolleres: Christus und die Freundschaft mit ihm.

Ich möchte jetzt in den folgenden Überlegungen zwei Quellen erschließen, die vor allem ihre Liebe nährten und damit ihre Großzügigkeit für

die karitativen Werke: die Eucharistie und der Glaube. Es sind Quellen, zu denen wir alle gerufen sind, um Kraft für ein authentisch christliches Leben zu schöpfen; ein Leben mit jener wesentlichen Komponente: der Liebe zum Nächsten.

6. Die Eucharistie

Die Biographien der seligen Maria Luisa Merkert und die *Positio* ihres Seligsprechungsprozesses heben ihre Liebe zum Gebet, insbesondere zur Eucharistie, hervor und somit die Bedeutung, die sie der Teilnahme an der Eucharistiefeier beimaß.

Die Eucharistie ist – wie der Katechismus der Katholischen Kirche sagt und dabei das Zweite Vatikanische Konzil zitiert – Quelle und Höhepunkt des ganzen christlichen Lebens. Mit der Eucharistie stehen die übrigen Sakramente im Zusammenhang; auf die Eucharistie sind sie hingeordnet; das gilt auch für die kirchlichen Dienste und für die Apostolatswerke (Nr. 1324).

Ja, die Eucharistie ist Quelle und zugleich Höhepunkt, Gipfel jeder Liturgie und jedes Apostolats, des ganzen christlichen Lebens und daher auch, ja, sogar besonders, der karitativen Tätigkeit.

Die Eucharistie unterstützt in zweifacher Weise die Nächstenliebe:

a) Die Liebe Christi, die uns auffordert. Zuerst, weil in ihr Christus gegenwärtig ist; wirklich gegenwärtig und aktiv handelnd im höchsten Akt der Liebe, seinem Opfer am Kreuz für das Heil der Welt. Diese Liebe fordert uns heraus, sie ruft uns auf. Sie erfordert unsererseits eine Antwort. Auf die Liebe kann man angemessen nur mit Liebe antworten. Und die Liebe zu Christus zeigt sich in der Liebe zu den Brüdern und Schwestern. Tatsächlich hat Jesus, in der eindrücklichen Beschreibung des Jüngsten Gerichts, deutlich gesagt: „Was ihr für einen meiner geringsten Brüder getan habt, das habt ihr mir getan. (...) Was ihr für einen dieser Geringsten nicht getan habt, das habt ihr auch mir nicht getan“ (Mt 25,40.45).

Daher lehrt uns der Katechismus der Katholischen Kirche: „Die Eucharistie verpflichtet gegenüber den Armen. Um den Leib und das Blut Christi, die für uns hingegeben wurden, in Wahrheit zu empfangen, müssen wir Christus auch in den Ärmsten, seinen Brüdern, erkennen (vgl. Mt 25,40)“ (Nr. 1397). Die Eucharistie ist in

der Tat – wenn wir an ihr aktiv teilnehmen und um das wissen, was aus ihr folgt – der mächtigste Antrieb, um die Nächstenliebe in unserem Leben zu üben.

- b) *Wahre Speise*. Die Eucharistie ist die Basis unseres karitativen Einsatzes, auch weil sie Nahrung ist, wirkliches Brot für unser christliches Leben. Ähnlich der Nahrung für unser physisches Leben erneuert und verändert die Eucharistie unser geistliches Leben. Jesus hat ausdrücklich gesagt: „Mein Fleisch ist wahrhaft eine Speise und mein Blut ist wahrhaft ein Trank“ (Joh 6,55).

7. Der Glaube

Es wurde betont, dass die selige Maria Luisa „den Glauben lebte (...) alles gründete auf einem unerschütterlichen Glauben und daher in einer völligen Hingabe an Gott“ (CONGREGAZIONE DELLE SUORE DI S. ELISABETTA, *Madre Maria Merkert*, Varsavia–Roma 2007, 81). Ein solcher Glaube kann nicht nicht motivieren und die Nächstenliebe fördern. Der heilige Jakobus schreibt in seinem Brief: „So ist auch der Glaube für sich allein tot, wenn er nicht Werke vorzuweisen hat“ (Jak 2,17). Paulus hingegen spricht davon, einen Glauben zu haben, „der in Liebe wirksam ist“ (Gal 5,6).

In diesem Sinne schreibt auch der derzeitige Nachfolger des Hl. Petrus:

Der Glaube ohne die Liebe bringt keine Frucht, und die Liebe ohne den Glauben wäre ein Gefühl, das ständig dem Zweifel ausgesetzt ist. Glaube und Liebe erfordern sich gegenseitig, so daß eines dem anderen erlaubt, seinen Weg zu gehen. Nicht wenige Christen widmen ihr Leben nämlich liebevoll dem Einsamen, dem Randständigen oder dem Ausgeschlossen als dem, zu dem man zuallererst gehen muß und den zu unterstützen am wichtigsten ist, gerade weil sich in ihm das Antlitz Christi selbst widerspiegelt. Dank des Glaubens können wir in denen, die unsere Liebe erbitten, das Antlitz des auferstandenen Herrn erkennen. (...) Der Glaube ist es, der es ermöglicht, Christus zu erkennen, und seine eigene Liebe ist es, die dazu drängt, ihm jedesmal zu helfen, wenn er auf unserem Lebensweg unser Nächster wird (Motu proprio *Porta fidei*, vom 11. Oktober 2011, Nr. 14b).

Der Glaube hat eine entscheidende Bedeutung für jeden Christen. Von unserem Glauben hängt letztlich die Ernsthaftigkeit unseres christlichen Engagements. Er fordert die Liebe zum Nächsten ein.

Heute spricht man viel von der Krise der Kirche, wobei die Krise der Kirche im letzten eine Krise des Glaubens ist. Der Heilige Vater Benedikt XVI. hat in einem Brief an die Bischöfe (10. März 2009) besorgt geschrieben: „In unserer Zeit, [droht] (...) der Glaube in weiten Teilen der Welt zu verlöschen (...) wie eine Flamme, die keine Nahrung mehr findet“. Der Heilige Vater hat auch ein „Jahr des Glaubens“ ausgerufen, das in wenigen Tagen beginnen wird, um dieses vitale Problem zu bedenken. Daher sind wir alle gerufen, unseren Glauben zu vertiefen, zu stärken, wiederzubeleben, zu reinigen, zu feiern und vollkommen zu leben, damit so die Nächstenliebe in unserem Leben zum Blühen gebracht wird.

8. Zusammenfassung

Meine Lieben! Der Eifer, den die selige Maria Luisa Merkert in der Nächstenliebe gezeigt hat, ist nicht einfach nur bewundernswert, sondern auch nachahmenswert. Sind wir doch alle zur Liebe berufen, wenn auch nicht notwendigerweise dazu, diese in derselben Art auszuüben, wie es die Samariterin von Schlesien getan hat. Aber ohne Liebe zum Nächsten, ohne Caritas ist es unmöglich, Jünger des Herrn zu sein. Gott ist Liebe. Die Liebe ist das erste und wichtigste Gebot. Am Ende unserer irdischen Pilgerschaft – ich wiederhole – werden wir nach unserer Nächstenliebe gerichtet werden.

Wie die Selige Eures Landes, suchen wir die Übung unserer Nächstenliebe zu stärken durch das Gebet, und in besonderer Weise durch die Eucharistie, durch welche die Gegenwart des Herrn in unserer Mitte zu ihrer höchsten Intensität kommt.

Wie die selige Maria Luisa suchen wir unsere Nächstenliebe zu stärken, auch indem wir unseren Glauben festigen. Dies ist gewiss ein zartes Pflänzchen, das um zu leben und zu wachsen viel Pflege braucht – Tag für Tag.

Selige Maria Luisa, bitte für uns! Amen.

LIST EPISKOPATU POLSKI NA XXVII NIEDZIELĘ ZWYKŁĄ ZAPOWIADAJĄCY OBCHODY XII DNIA PAPIESKIEGO – 14 października 2012 r.

Jan Paweł II – Papież rodziny

Umiłowani w Chrystusie Panu Bracia i Siostry!

Już za tydzień, 14 października, będziemy obchodzili kolejny, dwunasty Dzień Papieski, pod hasłem „Jan Paweł II – Papież rodziny”. W tym roku bł. Jan Paweł II zaprasza nas do pochylenia się nad chrześcijańską prawdą o rodzinie. Refleksja nad rodziną jest bowiem najważniejszą sprawą w kontekście przemian ekonomiczno-ideowych we współczesnym świecie, które często prowadzą do negowania wartości małżeństwa i rodziny, marginalizowania czy nawet wyśmiewania małżeństwa jako nierozzerwalnego związku mężczyzny i kobiety. W publikacjach książkowych, w popularnych czasopismach, w programach radiowych i telewizyjnych pojawiają się treści świadczące o pogardzie dla rodziny. Rodziny chrześcijańskie poddawane są wpływowi prądów myślowych „nowego wieku” (*New Age*) i ostatnio bardzo modnej ideologii gender, która zaciera różnice pomiędzy mężczyzną i kobietą. Nasze rodziny przeżywają zagubienie oraz wątpliwości w odniesieniu do podstawowego znaczenia życia małżeńskiego i rodzinnego. Na nowo pojawiają się próby podważania prawdy o rodzinie i wprowadzenia „związków partnerskich” w miejsce małżeństwa rozumianego jako jedność mężczyzny i kobiety.

Zbliżający się Dzień Papieski stwarza okazję do zastanowienia się nad rodziną, nad jej istotą i misją we współczesnym świecie. Rodzina – jak pisał Ojciec Święty w adhortacji *Familiaris consortio* – jest znakiem nadziei dla współczesnego świata, z niej bowiem wywodzą się przyszłe pokolenia, które przekazują wiarę w jedyne Boga i objawiają w pełni miłość Jezusa Chrystusa, naszego Pana i Odkupiciela, do człowieka.

1. Rodzina w Bożym planie stworzenia

Liturgia słowa dzisiejszej niedzieli ukazuje nam Boga, który stworzył człowieka jako mężczyznę i niewiastę, przekazując im dar życia, dzięki któremu mężczyzna staje się ojcem, a kobieta matką (por. Rdz 2,18-24). Mężczyzna i kobieta złączeni węzłem miłości otwartej na życie tworzą rodzinę – podstawową komórkę życia społecznego (por. *Familiaris consortio*, 11).

Obraz stworzenia mężczyzny i kobiety, pochodzący z Księgi Rodzaju, przypomina nam o bardzo ważnej prawdzie, że kobieta i mężczyzna są sobie równi, chociaż różnią się od siebie swoim ciałem. Opis stworzenia człowieka, jak powiedział bł. Jan Paweł II, podejmuje jeszcze jedną bardzo ważną sprawę: Bóg stwarzając człowieka jako mężczyznę i niewiastę obdarzył ich różnicą płci, które wzajemnie się uzupełniają (por. katechezy środowowe „Mężczyznę i niewiastę stworzył ich”). Bóg tak podzielił się życiem z człowiekiem, że mężczyzna i kobieta w akcie małżeńskim stają się zdolni do przekazywania życia swojemu potomstwu, a przez to są najbliższymi współpracownikami Boga. W zamyśle Bożym obydwójce, mężczyzna i kobieta, mają tę samą ludzką godność. Posiadając odmienną strukturę cielesno-psychiczną, wzajemnie się uzupełniają, są sobie potrzebni, wręcz niezbędni i w swych rolach niezastąpieni.

Najważniejszym obszarem ukazującym głęboki sens stworzenia człowieka jako mężczyzny i kobiety jest małżeństwo, rozumiane od samego początku jako związek dwojga ludzi, którzy w miłości otwierają się na życie. Małżeństwo nierozzerwalne i wierne do końca jest fundamentem rodziny – podstawowej komórki społecznej, w której człowiek realizuje Boży plan. Dobro małżeństwa i rodziny wymaga więc nieustannej troski ze strony samych małżonków, Kościoła i państwa.

2. Kryzys małżeństwa i rodziny

Drodzy Bracia i Siostry! W sytuacji kryzysu kulturowego i ideowego budzą nasz niepokój wszystkie ataki na rodzinę i próby przededefiniowania pojęcia rodziny jako luźnego związku. Przejawami tego kryzysu są: osłabienie więzi rodzinnej, przeróżne patologie rodzinne, plaga rozwodów, tak zwane „luźne” czy „wolne” związki praktykowane już od młodości, często za zgodą rodziców, oraz brak otwarcia małżonków na dar życia. Obserwujemy także coraz większe przyzwolenie społeczne na te niewłaściwe zjawiska i często brak jakiegokolwiek reakcji ze strony bliskich osób.

Zjawiska te powodują w konsekwencji wspomniany kryzys rodziny i poważne problemy demograficzne. Episkopat Polski ze smutkiem przyjął informację, że Polska w dziedzinie przyrostu naturalnego spadła na 209 pozycję spośród wszystkich 222 państw świata. Zjawisko to nosi znamiona prawdziwej katastrofy. Polska na naszych oczach starzeje się, a w młodych rodzinach często pojawia się tylko jedno dziecko albo rezygnuje się w ogóle z potomstwa. Polskie dzieci rodzą się natomiast w krajach Zachodu, ponieważ tam rodzice znajdują lepsze warunki materialne dla ich wychowania.

Jedną z konsekwencji kryzysu demograficznego jest również wydłużenie wieku emerytalnego, które nie likwiduje przyczyn zaistniałej sytuacji, a jedynie próbuje walczyć ze skutkami. Trzeba bezzwłocznie poszukać prawdziwych przyczyn wspomnianego kryzysu i znaleźć odpowiednie rozwiązanie problemu. Nasze działania powinny cechować mądrość i dalekosiężna perspektywa. Potrzebne jest szanujące i wspierające rodzinę, szczególnie wielodzietną, ustawodawstwo oraz pomoc samorządów lokalnych.

Pan Jezus w dzisiejszej Ewangelii (por. Mk 10,2-16) ukazuje nam najpierw prawdziwy zamiar Boży dotyczący małżeństwa. Małżonkowie są „jednym ciałem”, to znaczy, że stanowią nierozzerwalną jedność. Dlatego Jezus przypomina o jedności i wierności małżeńskiej: „Co więc Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozdziela” (Mk 10,10). W przykazaniu miłości i wierności małżeńskiej chodzi bowiem nie tylko o perspektywę doczesności, ale także o wieczne zbawienie (por. Mt 18,15).

Bł. Jan Paweł II w adhortacji *Familiaris consortio* mówiąc o kryzysie rodziny, wskazał na potrzebę pomagania rodzinie w jej skutecznym realizowaniu misji dawania świadectwa o miłości Boga do człowieka. Ojciec Święty podkreślił, że przez rodzinę człowiek przychodzi na świat i w rodzinie staje się człowiekiem, ucząc się podstawowych zachowań i postaw. W rodzinie człowiek poznaje świat i wartości, uczy się kochać i przebaczać.

Ojciec Święty Jan Paweł II zaznaczył, że rodzina poprzez sakramentalne małżeństwo jest „wspólnotą najpełniejszą z punktu widzenia więzi międzyludzkiej”. Wiąż małżeńska łączy dwoje ludzi, mężczyznę i kobietę, jako męża i żonę, stając się jednocześnie podstawą wzajemnego oddania, które znajduje najpełniejszy wyraz we wzajemnej miłości i we współżyciu małżeńskim. W oparciu o sakrament małżeństwa jest możliwe wzajemne trwanie w miłości, przebaczenie i pojednanie. Bł. Jan Paweł II wyraż-

nie stwierdził, że „nie ma więzi, która by ściślej wiązała osoby, niż więź małżeńska i rodzinna” (Kielce 1991). Naruszenie więzów małżeńskich rani głęboko i boleśnie wzajemne relacje między mężem i żoną, między rodzicami i dziećmi oraz relacje społeczne.

3. Rodzina miejscem przekazywania życia

Podczas pielgrzymki do Ojczyzny w 1991 roku, w Kielcach, Ojciec Święty podjął refleksję nad czwartym przykazaniem Dekalogu – „Czcij ojca swego i matkę swoją”. Zwrócił wtedy uwagę na fakt, że zachowanie tego przykazania jest możliwe, jeśli rodzice będą przyjmować każde dziecko jako dar Boga. Niezależnie od warunków zewnętrznych i trudności, jakie pojawiają się w życiu, zarówno tych ekonomicznych, jak i społecznych, dziecko nie może być traktowane jako ciężar czy zagrożenie dla ojca lub matki, bądź dla ich rodziny. Byłoby źle, gdyby „małżonkowie dobrze sytuowani widzieli w dziecku niepotrzebny a kosztowny dodatek życiowy” (Kielce 1991). Podstawą miłości małżeńskiej jest otwarcie na życie, mądre i odpowiedzialne rodzicielstwo, które wynika ze świadomego przyjęcia każdego życia, którym Bóg zechce małżonków obdarzyć. Jest to możliwe wtedy, gdy opierają się oni w swojej miłości na wierze w Boga.

Podobnie podczas pielgrzymki w roku 1997, w Kaliszu, przed sanktuarium św. Józefa, Jan Paweł II po raz kolejny radykalnie stanął w obronie życia nienarodzonych, podkreślając, że „miarą cywilizacji – miarą uniwersalną, ponadczasową, obejmującą wszystkie kultury – jest jej stosunek do życia. Cywilizacja, która odrzuca bezbronnych, zasługuje na miano barbarzyńskiej. Choćby nawet miała wielkie osiągnięcia gospodarcze, techniczne, artystyczne, naukowe”. Ojciec Święty przytoczył także słowa bł. Matki Teresy z Kalkuty wypowiedziane w Kairze, podczas Konferencji ONZ, w 1994 roku: „Dziecko jest najpiękniejszym darem dla rodziny, dla narodu. Nigdy nie odrzucamy tego daru Bożego”.

4. Tegoroczny Dzień Papieski

Drodzy Bracia i Siostry!

Za tydzień, podczas XII już Dnia Papieskiego, obchodzonego pod hasłem: „Jan Paweł II – Papież rodziny”, będziemy słuchali słów Ojca Świętego, będziemy się modlili o świętość polskich małżeństw i rodzin, o otwartość na dar życia, o mądrość dla ustawodawców, odwagę dla samorządów, aby wzmocnić rodzinę jako podstawową komórkę życia spo-

łecznego. Będziemy mieli okazję wspomóc także dzieło, które od lat nazywane jest żywym pomnikiem Jana Pawła II. Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia” poprzez stypendia wspiera materialnie i duchowo ponad 2500 stypendystów z całej Polski, głównie z rodzin wielodzietnych. Dzięki ofiarności Polaków w kraju i poza jego granicami mogą oni realizować swoje marzenia edukacyjne. W duchu wartości, którym służył Błogosławiony Papież, stypendyści pragną dobrze przygotować się do zadań czekających ich w dorosłym życiu. Tę inicjatywę Kościoła w Polsce Jan Paweł II określił już za życia jako pomnik najbliższy jego sercu. Tym bardziej zachęcamy do wspierania jej modlitwą, dobrym słowem, cierpieniem i ofiarą. W przyszłą niedzielę podczas kwesty przy kościołach, na ulicach i w miejscach publicznych będziemy mogli wesprzeć także materialnie ten wyjątkowy pomnik wdzięczności budowany Błogosławionemu Papieżowi.

Na czas przeżywania XII Dnia Papieskiego i podejmowania trudu przemiany polskiej rodziny udzielamy wszystkim pasterskiego błogosławieństwa.

Podpisali:

**Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 358. zebraniu plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski we Wrocławiu
w dniu 23 czerwca 2012 r.**

List należy odczytać w niedzielę, 7 października 2012 r.

78.

LIST EPISKOPATU POLSKI NA UROCZYŚĆ JEZUSA CHRYSYTA KRÓLA WSZECHŚWIATA

O królowaniu Jezusa Chrystusa

Siostry i Bracia, Umilowani w Chrystusie Panu!

Dzisiejsza liturgia Słowa ukazuje nam, że prawda o królowaniu Chrystusa ma swe głębokie korzenie biblijne. Przed sądem Piłata Jezus wyznaje: „Tak, jestem królem” (J 18,37). Wcześniej powiedział: „Królestwo

moje nie jest z tego świata, (...) nie jest stąd” (J 18,36). W ten sposób każe nam uważniej spojrzeć na swoje królowanie. Nie było bowiem problemu z samym uznaniem w Jezusie króla. Wymownym świadectwem tego są pełne zachwyty słowa Natanaela: „Rabbi, Ty jesteś Synem Bożym, Ty jesteś Królem Izraela!” (J 1,49). Niestety, od samego początku brakowało głębszego rozumienia królewskiej godności Chrystusa.

Św. Jan Ewangelista przekazuje, jak po cudownym rozmnożeniu chleba chciano Jezusa z Nazaretu obwołać królem (J 6,14-15), aby jeść chleb do sytości i spokojnie żyć. Podobny brak głębszego spojrzenia na prawdę o królowaniu Chrystusa ujawnia się też obecnie. Dlatego w dzisiejszą uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata chcemy przypomnieć podstawowe elementy biblijnego orędzia o Jego królowaniu.

1. Królowanie Boga w świecie i pośród ludu Przymierza

Psalmy wysławiają Boga, który panuje nad światem stworzeń: „Pan jest Królem – umocnił świat, by się nie poruszył” (Ps 96,10). Autor Psalmu 22 mówi o panowaniu Boga nad dziejami ludów: „wrócą do Pana wszystkie krańce ziemi i oddadzą Mu pokłon wszystkie szczepy pogańskie, bo władza królewska należy do Pana i On panuje nad narodami” (w. 28n).

Stary Testament objawia Boga jako obecnego w życiu Izraelitów na podobieństwo Króla: wyprowadził ich z krainy pogan, bronił ich przed głodem i wrogami, ocalił od zagłady w Egipcie, zawarł Przymierze, przeprowadził przez pustynię i wprowadził do Ziemi Obiecanej. Gdy wybudowali Mu w Jerozolimie świątynię, objawiał w niej swoją chwałę. Tak mówi o tym prorok Izajasz: „ujrzałem Pana siedzącego na wysokim i wyniosłym tronie, a tren Jego szaty wypełniał świątynię. Serafimy stały ponad Nim; każdy z nich miał po sześć skrzydeł (...) I wołał jeden do drugiego: «Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów. Cała ziemia jest pełna Jego chwały». (...) Oczy moje oglądały Króla, Pana Zastępów!»” (Iz 6,1-5).

W świątyni więc, a nie w pałacu, Bóg wysłuchiwał modlitw o przebaczenie grzechów, uzdrowienie z choroby, ocalenie od niesprawiedliwości, wyzwolenie spod ucisku prześladowców (por. 1 Krl 8,23-60). Bożą pomoc i wsparcie, w tym wielkie zwycięstwa nad wrogami, Izraelici przeżywali jako wydarzenia religijne, a równocześnie jako wezwanie nie do budowania potęgi militarnej, politycznej czy gospodarczej, lecz do odnowienia przymierza z Bogiem i bardziej wiernego wypełniania Bożego Prawa.

2. Zapowiedzi Mesjasza jako idealnego Króla

Prorocy Starego Testamentu głosili, że na końcu czasów Bóg da swemu ludowi Mesjasza – Króla, który zaprowadzi w świecie panowanie Boga. Prorok Zachariasz wołał: „Raduj się wielce, Córo Syjonu, wołaj radośnie Córo Jeruzalem! Oto twój Król idzie do ciebie, sprawiedliwy i zwycięski. Pokorny – jedzie na osiołku, na ośłątku, źrebięciu oślicy” (Za 9,9n). Izajasz wyjaśniał, na czym będzie polegać królowanie Mesjasza. Namaszczony Duchem Świętym „rozsądzi biednych sprawiedliwie i pokornym w kraju wyda słuszny wyrok. Różgą swoich ust uderzy gwałtownika, tchnieniem swoich warg usmierci bezbożnego. Sprawiedliwość będzie mu pasem na biodrach, a wierność przepasaniami łądzwi” (Iz 11,4-5). Natomiast zasadniczym dziełem Mesjasza – Króla będzie uwolnienie ludu z jarzma grzechów i śmierci: „wyda swe życie na ofiarę za grzechy, (...) usprawiedliwi wielu, ich nieprawości On sam dźwigać będzie” (Iz 53,10-11).

W tym prorockim programie misji idealnego Króla nie ma żadnej aluzji do ziemskiego panowania. Mowa jest o tym, że Mesjasz–Król objawi narodom wolę Boga (por. Iz 42,1-6) oraz pokaże ubogim i pokornym, jak ją wypełniać; że sam posłuszny Bogu usunie bunt, grzech Adama i dokona przemiany człowieka, jednając go z Bogiem.

3. Królestwo Boże przychodzi w Jezusie

Pan Jezus rozpoczął swą misję od znamienych słów: „Czas się już wypełnił. Przybliżyło się do was królestwo Boże! Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię” (Mk 1,14-15). W ten sposób zwiastuje początek królowania Boga wewnątrz dziejów świata i rodzaju ludzkiego poprzez zamieszkanie Boga pośród nas. „Zapytany przez faryzeuszów, kiedy przyjdzie królestwo Boże, odpowiedział im: «Królestwo Boże nie przyjdzie dostrzegalnie; i nie powiedzą: ‘Oto tu jest’ albo: ‘Tam’. Oto bowiem królestwo Boże pośród was jest»” (Łk 17,20-21). Chodzi tu o Jego własną Osobę – Mesjasza–Króla i Jego działanie, w którym objawiała się moc i miłość Boga.

Bożą mocą Jezus uzdrawiał chorych i wypędzał złe duchy. Miłością miłosierną Boga przemieniał grzeszników i celników, odpuszczając im nawet najcięższe grzechy. Natomiast Janowi Chrzcielowi, który przez uczniów pytał z więzienia, czy królowanie Boga już przyszło, odpowiedział: „Idźcie i oznajmijcie Janowi to, co słyszycie i na co patrzycie: niewi-

domi wzrok odzyskują, chromi chodzą, trędowaci doznają oczyszczenia, głusi słyszą, umarli zmartwychwstają, ubogim głosi się Ewangelię” (Mt 11,2-5). Tak oznajmia, że panowanie Boga jest już obecne w świecie i dosięga każdego, kto przychodzi do oczekiwanego Mesjasza.

Co więcej, dokonywane przez Jezusa uzdrowienia, uwalnianie opętanych spod panowania Szatana, a zwłaszcza wskrzeszanie umarłych – to jakże ważne i czytelne zapowiedzi Jego chwalebego zmartwychwstania. W zmartwychwstaniu objawia się pełnia mocy i miłości Boga, Jego królowanie, wymownie zapowiedziane w słowach skierowanych do skruszonego łotra: „Zaprawdę, powiadam ci: Dziś ze mną będziesz w raju” (Łk 23,43).

4. Królestwo Boże obecne w zmartwychwstałym Panu

Królowanie Boga obecne w zmartwychwstałym Chrystusie rozciąga się na wszystkich, którzy wraz z apostołami w Niego wierzą. Królestwo to wkracza w nasze codzienne życie, gdy modlimy się słowami: „Ojczy nasz, któryś jest w niebie, (...) przyjdź Królestwo Twoje!” i gdy w Komunii św. przyjmujemy uwielbione Ciało Jezusa. Kto słucha Jego słów zapisanych w Ewangelii i wypełnia je, ten rzeczywiście należy do Jego królestwa, jest Jego rodziną (por. Mk 3,31-35). Należą do niej apostołowie i wszyscy wierzący w Jezusa pochodzący ze wszystkich narodów ziemi, którzy są Kościołem Chrystusa–Króla. Jego królestwa nie ograniczają ani granice państw, ani systemy gospodarcze, ani różnice kulturowe czy języki. „Bóg naprawdę nie ma względu na osoby. Ale w każdym narodzie miły jest Mu ten, kto się Go boi i postępuje sprawiedliwie” (Dz 10,34-35).

Równocześnie tak urzeczywistniające się królowanie Boga na ziemi ciągle się jeszcze przybliża. Coraz bardziej staje się naszym udziałem Niebo, to znaczy Bóg w swej świętej obecności, która na końcu czasów obejmie zbawionych i będzie dla nich „Krajiną Życia”. Udziału w niej dostąpią wierzący w Boga, żyjący błogosławieństwami i miłosierni. To do nich Jezus mówi: „Cieszcie się i radujcie, albowiem wielka jest wasza nagroda w niebie” (Mt 5,12). Kiedyś usłyszą: „Pójdźcie, błogosławieni Ojca mego, weźcie w posiadanie królestwo, przygotowane wam od założenia świata! Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziliście Mnie; byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie” (Mt 25,34-36).

O ostatecznym wejściu do pełni Królestwa zadecyduje wynik sądu Bożego, o którym Pan Jezus naucza w kilku przypowieściach: o talentach (Mt 25,14-20), o niemiłosiernym słudze (Mt 18,23-35), o słudze nieuczciwym (Łk 16,1-8) oraz o bogaczu i Łazarzu (Łk 16,19-31). Wierni słudzy dostąpią życia wiecznego (Mk 10,29-30), czyli szczęścia, ukazywanego w obrazie uczyty. Jej przedsmak przeżywamy w każdej Eucharystii. „Szczęśliwy ten, kto będzie ucztował w królestwie Bożym!” (Łk 14,15), kto ze zmartwychwstałym Panem będzie „pił nowy kielich z owocu winnego krzewu” (Mk 14,25). Ufamy, że stanie się to udziałem wszystkich, którzy już na ziemi należą do królestwa Bożego obecnego w Kościele. Promieniujący w świecie sprawiedliwością i miłosierdziem usłyszą słowa: „Sługo dobry i wierny! (...) Wejdz do radości twego Pana!” (Mt 25,21.23). Król królów i Pan panów (Ap 19,16) wprowadzi ich do Nieba.

5. Wnioski duszpasterskie

Od momentu przyjścia Chrystusa urzeczywistnia się w świecie królestwo Boże. Nie ma ono nic wspólnego z jakąkolwiek formą panowania człowieka w świecie. Oznacza – jak usłyszymy w dzisiejszej prefacej – „wieczne i powszechne Królestwo: królestwo prawdy i życia, królestwo świętości i łaski, królestwo sprawiedliwości, miłości i pokoju”. Trudno się więc dziwić, że marzy się nam realizacja takiego królestwa w świecie, bez najmniejszych zakłóceń. Myślenie jednak, że wystarczy obwołać Chrystusa Królem Polski, a wszystko się zmieni na lepsze, trzeba uznać za iluzoryczne, wręcz szkodliwe dla rozumienia i urzeczywistniania Chrystusowego zbawienia w świecie.

Przed wszystkim królestwo Jezusa już się realizuje. Chrystus Król każdemu oferuje możliwość udziału w nim. Natomiast od nas zależy, na ile z łaski królestwa Bożego skorzystamy i w jakim zakresie rozwijamy je w sobie i pośród nas, czyli na ile postępujemy jak Jezus, służąc Bogu i ludziom.

Nie trzeba więc Chrystusa ogłaszać Królem, wprowadzać Go na tron. Bóg Ojciec wywyższył Go ponad wszystko. Trzeba natomiast uznać i przyjąć Jego królowanie, poddać się Jego władzy, która oznacza moc obdarowywania nowym życiem, z perspektywą życia na wieki. Realizacja zadania zakłada przyjęcie tego, co Jezus daje, domaga się życia Jego miłością i dzielenia się Nim z innymi. Chodzi o umiłowanie Jezusa do końca, oddanie Mu swego serca, zawierzenie Mu naszych rodzin, pod-

jęcie posługi miłości miłosiernej i posłuszeństwo tym, których ustanowił pasterzami.

Ten konkretny program nie potrzebuje jakiegokolwiek formy intronizacji. Konieczne jest szerokie otwarcie drzwi Jezusowi, oddanie Mu swego życia. Gdy dokonamy tego w naszych domach i parafiach, zmieni się oblicze naszej Ojczyzny i Kościoła. Szczególną drogą może być uznanie królowania Jezusa poprzez umiłowanie Jego Najświętszego Serca. Początkiem tej drogi niech będzie odnowienie dziś, we wszystkich świątyniach, aktu poświęcenia rodziny ludzkiej Jezusowi Chrystusowi Królowi wszechświata. Na realizację tej drogi w codzienności udzielamy wszystkim pasterskiego błogosławieństwa.

Podpisali:

**Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce
obecni na 359. zebraniu plenarnym
Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie,
w dniach 2–3 października 2012 r.**

List należy odczytać w uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata.

79.

KOMUNIKAT Z 359. ZEBRANIA PLENARNEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

W dniach 2 i 3 października 2012 roku biskupi zgromadzili się na 359. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski pod przewodnictwem abp. Józefa Michalika. W obradach uczestniczył abp Celestino Migliore, nuncjusz apostolski w Polsce. W czasie spotkania dokonano wyboru członków Rady Stałej i innych gremiów Konferencji Episkopatu Polski. Treścią obrad były aktualne zadania duszpasterskie Kościoła w Polsce.

1. Biskupi przypominają, że 11 października br. Kościół rozpoczyna Rok Wiary. Ojciec Święty Benedykt XVI zachęca nas, aby „ponownie odkryć treść wiary wyznawanej, celebrowanej, przeżywanej i przemo-

dlonej, i zastanowić się nad samym aktem wiary” (Benedykt XVI, *Porta fidei*, 9). Biskupi zapraszają wiernych do udziału w diecezjalnych i parafialnych inauguracjach Roku Wiary i zachęcają poszczególne wspólnoty do uroczystego wyznawania wiary.

2. W obchody Roku Wiary wpisuje się program duszpasterski Kościoła w Polsce rozpoczynający się w I Niedzielę Adwentu. Jego myśl przewodnia, wyrażona w ewangelicznym hasle „Być solą ziemi”, skłania nas do podjęcia dzieła nowej ewangelizacji. Na ten temat wypowie się najbliższy Synod Biskupów w Rzymie. Te ważne wydarzenia będziemy polecać Bogu w modlitwie różańcowej.

3. Biskupi z wdzięcznością przyjęli pozytywne reakcje tak w Polsce, jak i w Rosji oraz w całej Europie na podpisane Wspólne Przesłanie do Narodów Rosji i Polski. Wyrazem uznania są słowa Ojca Świętego Benedykta XVI wypowiedziane do Polaków w czasie modlitwy Anioł Pański 19 sierpnia 2012 r. Biskupi ufają, że to Przesłanie wyda dobre owoce na drodze ku pojednaniu obydwu narodów.

4. Pasterze Kościoła w Polsce wyrażają swą solidarność z chrześcijanami prześladowanymi w wielu regionach świata. Domagają się zaprzestania tragicznych aktów łamania prawa do wolności religijnej. Niepokój budzą także antykościelne zachowania i postawy ujawniające się w naszym społeczeństwie.

5. Dnia 14 października będziemy przeżywać XII Dzień Papieski pod hasłem: „Jan Paweł II – Papież rodziny”. Wspominając nauczanie i determinację Ojca Świętego w trosce o rodzinę, apelujemy do wszystkich ludzi dobrej woli o budowanie społeczeństwa prorodzinnego oraz stwarzanie warunków prawnych i ekonomicznych sprzyjających rodzinie. Biskupi wyrażają sprzeciw wobec prób, a nawet nacisków, zmierzających do zrównania tzw. związków partnerskich z trwałym małżeństwem mężczyzny i kobiety.

6. Przyjęto i zatwierdzono list pasterski na uroczystość Jezusa Chrystusa, Króla Wszechświata. Przypomina się w nim zasadnicze treści biblijnego orędzia o królowaniu Jezusa Chrystusa, które ciągle domaga się pełniejszego uznania i przyjęcia.

7. Tegoroczny Tydzień Miłosierdzia, obchodzony w dniach od 7 do 14 października pod hasłem: „Kościół domem miłosierdzia”, jest szkołą chrześcijańskiej formacji serca, podkreśla duchowy wymiar dobroczynności, staje się sposobnością do dawania świadectwa i dzielenia z bliźnimi

dóbr duchowych i materialnych. Wobec sygnałów o coraz trudniejszej sytuacji materialnej wielu rodzin, biskupi zwracają się z apelem o niesienie pomocy potrzebującym, zwłaszcza poprzez struktury *Caritas* w Polsce. Duszpasterzy proszą, by w każdym kościele znajdowała się stała skarbona przeznaczona dla *Caritas*. Wszystkim wiernym, ofiarodawcom i wolontariuszom wspierającym działania *Caritas* w Polsce biskupi wyrażają wdzięczność. W ubiegłym roku dzięki życzliwości darczyńców *Caritas* Polska sfinansowała liczne projekty w kraju i poza jego granicami łącznie za 153 mln złotych, m.in. na pomoc poszkodowanym na Haiti i Sri Lance.

8. W czasie obrad podjęto temat duszpasterstwa wśród Polonii i Polaków żyjących poza granicami kraju. Biskupi wyrażają wdzięczność wszystkim pracującym w duszpasterstwie emigracji polskiej. Mają nadzieję, że Polacy wyjeżdżający z Ojczyzny zaangażują się w duszpasterstwo polonijne.

9. Konferencja Episkopatu Polski oczekuje zapowiedzianej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej nowelizacji rozporządzenia dotyczącego m.in. nauczania religii w szkołach. Winno ono przywrócić należne mu miejsce w ramowych programach nauczania.

10. Biskupi, zgodnie z wcześniej wyrażonym stanowiskiem w sprawie TV Trwam, kolejny raz upominają się o prawo traktowania nadawców kościelnych na równi z innymi nadawcami.

11. Podczas Eucharystii w kościele pw. Miłosierdzia Bożego i św. Faustyny biskupi dziękowali Bogu za 30 lat funkcjonowania domu Episkopatu Polski w Warszawie. W Roku Wiary biskupi zachęcają wszystkich wiernych do medytacji słowa Bożego, pogłębionej lektury dokumentów Soboru Watykańskiego II i Katechizmu Kościoła Katolickiego. U progu nowego roku akademickiego biskupi przekazują studentom i nauczycielom akademickim słowa serdecznych pozdrowień i zapraszają do aktywnego udziału w duszpasterstwie akademickim. Wszystkim udzielają pasterskiego błogosławieństwa.

Warszawa, 3 października 2012 r.

**Pasterze Kościoła katolickiego
w Polsce**

OŚWIADCZENIE ZESPOŁU EKSPERTÓW KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI DS. BIOETYCZNYCH

Zespół ekspertów ds. bioetycznych Konferencji Episkopatu Polski występuje w obronie godności i prawa do życia dzieci, których rozwój jest utrudniony przez zaburzenia genetyczne. Mowa o dzieciach z zespołem Downa, Turnera, Retta i innymi z grupy ponad 20.000 znanych schorzeń genetycznych.

Dzieci te mają prawo do tego, aby urodzić się, żyć wśród nas, kochać i być kochanymi. Państwo ma obowiązek chronić i troszczyć się o nie. Trzeba zrobić wszystko, aby mogły być one zaakceptowane w najbliższym środowisku, a rodzicom zapewnić każde możliwe wsparcie.

Pomysł zabijania dziecka dla jego dobra jest absurdalny i niegodziwy. Tworzenie nieprzyjaznego klimatu społecznego dla niego i rodziców jest skrajnie nieuczciwe.

Podważanie prawa do życia ma nieobliczalne skutki dla każdego.

**Zespół ekspertów
ds. bioetycznych KEP**

Warszawa, 12 października 2012 r.

OŚWIADCZENIE PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

W związku z toczącą się społeczną dyskusją i próbami wywierania nacisku na posłów, jakie miały miejsce przy okazji prac Sejmu RP nad nowelizacją obowiązującej ustawy o planowaniu rodziny, ochrony płodu ludzkiego i warunkach przerywania ciąży, Prezydium Konferencji Episkopatu Polski przypomina o konieczności poszanowania wolności sumienia posłów i senatorów podczas głosowania w parlamencie.

Kościół broni godności i prawa do życia każdego człowieka, w tym wszystkich osób niepełnosprawnych, a także nienarodzonych dotkniętych wadami genetycznymi. Dlatego z uznaniem przyjmuje prace nad wykreśleniem części zapisu wspomnianej ustawy tak, by pozwoliła uchronić życie osób z zaburzeniami genetycznymi. Mowa tu o dzieciach z zespołem Downa, Turnera, Retta i innymi z grupy ponad 20 tys. znanych schorzeń genetycznych. Osoby te są cenne dla dobra każdego społeczeństwa, stąd ważne jest tworzenie dla nich oraz dla ich rodziców jak najbardziej przyjaznego klimatu społecznego. Dzieci ze schorzeniami genetycznymi mają prawo do tego, by – tak jak wszyscy inni ludzie – urodzić się i żyć wśród nas, by kochać i być kochanymi.

Kościół nie stanowi prawa w Polsce, ale domaga się pełnego poszanowania wolności sumienia parlamentarzystów w głosowaniach. Wyraża też wdzięczność wszystkim, którzy bronili i będą bronić życia od początku do naturalnej śmierci.

† **Józef Michalik**

Metropolita Przemyski, Przewodniczący KEP

† **Stanisław Gądecki**

Zastępca Przewodniczącego KEP

† **Wojciech Polak**

Sekretarz Generalny KEP

Warszawa, dnia 19 października 2012 r.

82.

KOMUNIKAT KOMISJI WYCHOWANIA KATOLICKIEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

W dniu 22 października 2012 r. w Warszawie odbyło się posiedzenie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, któremu przewodniczył bp Marek Mendyk.

1. Wobec braku reakcji Ministerstwa Edukacji Narodowej na wielokrotne domaganie się przez Kościół przywrócenia zapisu sytuującego religię/etykę w ramowym planie nauczania, Komisja wyraziła niepokój o dal-

sze losy nauczania religii w szkole. Komisja apeluje o wznowienie rozmów z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji Narodowej i wpisanie tego przedmiotu do ramowego planu nauczania. Wbrew zapewnieniom MEN, z samorządów napływają sygnały, że umieszczenie religii jedynie w szkolnym, a nie w ramowym planie nauczania, zmienia jednak jej status i może skutkować np. próbami wprowadzania odpłatności za nauczanie religii. Liczne wyjaśnienia i komunikaty ze strony MEN w tej sprawie nie są dla samorządów wiążące, ponieważ w odróżnieniu od rozporządzeń nie są one aktami prawnymi. Komisja Wychowania Konferencji Episkopatu Polski zdecydowanie domaga się nowelizacji rozporządzenia MEN.

2. Komisja z niepokojem odnotowała odkładanie w czasie decyzji MEN o możliwości zdawania egzaminu maturalnego z religii jako przedmiotu dodatkowego przez młodzież, która wyraża taki zamiar. Przypomniano, że ze strony Kościoła zostały już dawno spełnione wszystkie formalne warunki włącznie z przeprowadzeniem pilotażu, co tym bardziej czyni niezrozumiałym brak pozytywnej decyzji ze strony Ministerstwa. Sprawa jest pilna, ponieważ w obecnym roku szkolnym do szkół ponadgimnazjalnych wchodzi nowa Podstawa Programowa, czego skutkiem będzie zdawanie matury według nowych zasad w 2015 roku. Ważnym argumentem za przyznaniem młodzieży prawa do zdawania matury z religii jest fakt prowadzenia na uczelniach publicznych studiów z teologii katolickiej, a także wysoka frekwencja uczestników zajęć z religii oraz duże zainteresowanie tematyką religijną wyrażające się choćby licznym udziałem w organizowanej corocznie Olimpiadzie Teologii Katolickiej (16–18 tys. młodych ludzi).

3. Podczas posiedzenia kontynuowano dyskusję nad ujednoczeniem praktyki przygotowania do I Komunii św. i do sakramentu bierzmowania w diecezjach polskich. W niedługim czasie zostanie opracowana instrukcja w tej sprawie.

4. Podjęto temat I Narodowej Pielgrzymki Katechetów na Jasną Górę z okazji Roku Wiary, która odbędzie się 29 września 2013 r. Szczegółowe informacje zostaną przekazane na początku 2013 r.

W imieniu Komisji

Ks. Marek Korgul

Sekretarz

Warszawa 22 października 2012 r.

83.

OŚWIADCZENIE KOMISJI WYCHOWANIA KATOLICKIEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI PO SPOTKANIU Z PRZEDSTAWICIELAMI MINISTERSTWA EDUKACJI NARODOWEJ W DNIU 6 LISTOPADA 2012 R.

W dniu 6 listopada 2012 r. w Warszawie spotkali się przedstawiciele Komisji Wychowania Katolickiego KEP oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Spotkanie to odbyło się w ramach zaplanowanego cyklu rozmów na temat nowelizacji Rozporządzenia MEN z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania, które budziło obawy co do dalszych losów nauczania religii w szkole.

W związku z docierającymi z wielu diecezji sygnałami wynikającymi z niejasności aktualnych przepisów oraz niekorzystnymi ich interpretacjami przez niektóre samorządy, strona kościelna ponownie wyraziła swój niepokój na temat nauczania religii w szkole w przeszłości.

Przedstawiciele Kościoła po raz kolejny domagają się nowelizacji przepisów tego Rozporządzenia, aby nie budziły one najmniejszych wątpliwości. Przypomniano zapisy Rozporządzenia z 2002 r. odnoszące się do ramowego planu nauczania. Uznano je za wystarczająco czytelne i nie budzące żadnych obaw. W związku z tym strona kościelna zaproponowała ich przywrócenie w brzmieniu Rozporządzenia z 2002 r.

Obie strony uznały, że konieczne jest kolejne spotkanie w tej sprawie i odbędzie się ono na początku grudnia br.

Bp Marek Mendyk

Przewodniczący Komisji Wychowania KEP

84.

POKÓJ DLA EGIPTU – IV DZIEŃ SOLIDARNOŚCI Z KOŚCIOŁEM PRZEŚLADOWANYM

Egipt jest jednym z 14 krajów, w których najczęściej łamane są prawa człowieka i wolność religijna. Przypomni o tym IV Dzień Solidarno-

ści z Kościołem Prześladowanym. Będziemy go obchodzić 11 listopada pod hasłem: „Pokój dla Egiptu”.

Papieskie Stowarzyszenie „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” chce w tym roku uświadamiać Polakom, że w Egipcie, który kojarzy się najczęściej z wakacjami nad ciepłym morzem, nadal prześladowani są chrześcijanie. Jak podaje Stowarzyszenie, sytuacja po Arabskiej Wiośnie jest wciąż dramatyczna. Okazją do mówienia o tym jest IV Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym i wizyta bp. Kyrillosa Kamala Williama Samaana z Egiptu w Polsce.

Ataki i zamachy na świątynie chrześcijańskie oraz osiedla i wsie zamieszkiwane przez chrześcijan, dyskryminacja w dostępie do kluczowych stanowisk w administracji państwowej czy katedr na uniwersytecie, praca na wysypiskach śmieci – to tylko niektóre cierpienia, które dotyczą chrześcijan w Egipcie. Ich świadkiem jest metropolita Asjutu bp Kyrillos Kamal William Samaan. Przybył on na zaproszenie sekcji polskiej „Pomocy Kościołowi w Potrzebie”, by zaapelować o pomoc dla Egiptu. W programie wizyty zaplanowano m.in. Msze św. oraz spotkania z wiernymi i mediami.

Modlitwa oraz mówienie o dramatycznej sytuacji chrześcijan w Egipcie to nie jedyna forma pomocy potrzebującym. Stowarzyszenie Papieskie „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” w latach 2006–2011 przekazało na rzecz Egiptu ponad 10 mln zł. W tym roku pomaga poprzez akcję „Pokój dla Egiptu” (www.pokojdlaegiptu.pl). W jej ramach można wysłać SMS o treści RATUJE pod numer 72 405 – koszt to 2 zł (2,46 zł z VAT). Akcja trwa od 1 listopada do 31 grudnia. Dochód zostanie przeznaczony dla cierpiącego Kościoła w Egipcie.

Z opracowanego przez Stowarzyszenie „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” raportu „Wolność Religijna na Świecie. Raport 2012” wynika, że chrześcijanie są najbardziej prześladowaną grupą religijną na świecie. Dramatyczna sytuacja jest przede wszystkim w krajach, w których konstytucja określa religię państwową, nie pozostawiając miejsca dla innych religii. Dotyczy to m.in. Egiptu, gdzie w dowodzie osobistym umieszczana jest informacja o wyznaniu. W ubiegłym roku doszło do tragedii w szkole, kiedy to nauczyciel wraz z uczniami brutalnie zamordowali 17-letniego Aymana za to, że nie chciał zasłonić wytatuowanego na nadgarstku krzyża.

Komisja ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej w 2010 r. w sprawozdaniu rocznym wskazała Egipt na drugiej pozycji w rankingu kra-

jów, w których naruszana jest wolność religijna. Amerykańska Komisja ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF) w raporcie z 2011 r. umieściła zaś ten kraj wśród 14 krajów, gdzie najczęściej i najbrutalniej łamane są wolność religijna i prawa człowieka.

Papieskie Stowarzyszenie „Pomoc Kościołowi w Potrzebie” (*Kirche in Not*), która wspiera chrześcijan wszędzie tam, gdzie są uciskani lub potrzebują pomocy duszpasterskiej i materialnej, zostało założone w 1947 r. przez norbertanina o. Werenfrieda van Straatena. Pomaga chrześcijanom w około 140 krajach świata. Od 1984 r. podlega bezpośrednio Stolicy Apostolskiej. W Polsce Stowarzyszenie działa od 2006 r. Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym organizuje od 2009 r., w drugą niedzielę listopada. Pierwsze obchody Dnia Solidarności były poświęcone sytuacji chrześcijan w Indiach.

85.

KOMUNIKAT ZE SPOTKANIA KOMISJI WSPÓLNEJ PRZEDSTAWICIELI RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

21 listopada 2012 roku w siedzibie Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie odbyło się spotkanie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski. Posiedzeniu współprzewodniczyli minister administracji i cyfryzacji Michał Boni oraz metropolita gdański abp Sławoj Leszek Głódź. W trakcie posiedzenia omawiane były m.in. zagadnienia dotyczące religii w szkole i na maturze, polityki prorodzinnej oraz prawodawstwa w kwestiach bioetycznych.

W związku z sytuacją demograficzną Polski poruszono problemy związane z polityką prorodziną. Strona rządowa przedstawiła stan nakładów związanych z tą polityką, m.in. po zmianie progów świadczeń społecznych, zwłaszcza w pierwszym roku po urodzeniu dziecka. W stanowisku rządu przedstawiono założenia dotyczące wydłużonego urlopu rodzicielskiego, objęciu pomocą grup społecznych, które do tej pory nie

mogły korzystać z urlopów wychowawczych. Strona kościelna wyraziła niepokój, że niska dzietność w Polsce będzie w perspektywie kilkunastu najbliższych lat główną barierą rozwojową i postuluje m.in. podwyższenie dodatków na dzieci w rodzinach wielodzietnych.

Strona kościelna poruszyła zagadnienia dotyczące wprowadzenia matury z religii. Egzamin maturalny z religii pozwoli w większym stopniu na kształtowanie w absolwentach szkół ponadgimnazjalnych integralnej wizji świata. W ustroju demokratycznym naturalne jest domaganie się prawa do egzaminu maturalnego z religii. Taki egzamin stanowiłby realizację zasady równoprawnego z innymi przedmiotami traktowania nauki religii. Strona rządowa uznała, że nie ma obecnie możliwości prawnych dotyczących wprowadzenia religii do egzaminu maturalnego, ale wszelki wymiar prawny w tym zakresie będzie analizowany.

Omówiono sprawy związane z kwestią realizacji rozporządzenia MEN w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Według strony kościelnej rozporządzenie jest nieczytelne, wobec czego pojawiają się wątpliwości, czy religia jest w tzw. „ramówce”. Ponadto nieczytelne zapisy rozporządzenia sprawiają, że dyrektorzy szkół, opracowując szkolny plan nauczania, mogą dowolnie sytuować religię/etykę np. na pierwszych lub ostatnich lekcjach. Według strony rządowej umieszczenie lekcji religii poza kanonem godzin obowiązkowych jest kwestią złej interpretacji przepisów, a przypadki takie będą wyjaśniane.

W czasie spotkania omówiono również szereg zagadnień związanych z ustawodawstwem bioetycznym, w tym zapowiedzianą ratyfikację konwencji bioetycznej. Podjęto m.in. temat *in vitro*, leczenia bezpłodności i manipulacji genetycznych.

Michał Boni, minister administracji i cyfryzacji, przekazał na ręce abp. Sławoja Leszka Głódzia list, w którym zwraca się z apelem do wszystkich Kościołów i związków wyznaniowych o pomoc w przeciwstawianiu się mowie nienawiści i wszelkim objawom nietolerancji.

W posiedzeniu komisji uczestniczyli:

- ze strony kościelnej – współprzewodniczący Komisji Wspólnej, metropolita gdański abp Sławoj Leszek Głódź, metropolita warszawski kard. Kazimierz Nycz, metropolita poznański abp Stanisław Gądecki, metropolita szczecińsko-kamieński abp Andrzej Dzięga, biskup toruński Andrzej Suski, sekretarz generalny KEP bp Wojciech Polak oraz eksperci: ks. Piotr Stanisław (KUL), ks. Sławomir

Fundowicz (KUL), ks. Piotr Tomasik (UKSW), a także rzecznik KEP ks. Józef Kloch, kierownik Biura Sekretariatu KEP ks. Dariusz Konieczny;

- ze strony rządowej – współprzewodniczący Komisji Wspólnej, minister administracji i cyfryzacji Michał Boni, sekretarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji Włodzimierz Karpiński, minister edukacji narodowej Krystyna Szumilas, minister pracy i polityki społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz oraz eksperci: sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Żuchowski, dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MAC Józef Różański, dyrektor Gabinetu Politycznego w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji Marlena Niewiadomska, zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MAC Andrzej Marciniak, a także przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Jan Dworak oraz rzecznik prasowy ministra administracji i cyfryzacji Artur Koziółek.

Warszawa, 21 listopada 2012 r.

ks. dr Józef Kloch
rzecznik KEP

Artur Koziółek
rzecznik prasowy MAC

86.

OGÓLNOPOLSKIE PRZEDSIĘWZIĘCIA DUSZPASTERSKIE ZWIĄZANE Z ROKIEM WIARY 2012/2013

I. Uwagi wstępne

Ogłoszony przez Benedykta XVI Rok Wiary należy włączyć w całość kształt diecezjalnych działań duszpasterskich, ukierunkowanych wcześniej przez Ogólnopolski Program Duszpasterski („Kościół domem i szkołą komunii”). Przeżywanie Roku Wiary winno wpisywać się harmonijnie w działania Ogólnopolskiego Programu Duszpasterskiego.

W ramach tego Ogólnopolskiego Programu Duszpasterskiego dobiega końca II etap trzyletniego cyklu („Kościoł naszym domem”), poświęcony budowaniu horyzontalnej relacji między wiernymi a jednocześnie – od I niedzieli Adwentu – rozpocznie się III etap („Być solą ziemi”), poświęcony ewangelizacyjnemu ożywieniu struktur komunalnych Kościoła.

Ponadto, realizacja Roku Wiary uwzględni przygotowania do 1050. rocznicy Chrztu Polski.

Rok Wiary winien być naszą odpowiedzią na kryzys życia duchowego i religijnego. Poprzez nasze działania duszpasterskie pragniemy ukazać piękno wiary, zaprosić do głębszego jej przeżywania i podejmowania odważnego świadectwa. W centrum Roku Wiary znajdzie się *Professio Fidei*. Tekst *Professio Fidei* – w postaci *Credo* nicejsko-konstantynopolańskiego, odmawianego w każdą niedzielę – winien stać się modlitwą codzienną każdego z nas. Tekst symbolu jest drukowany przez *Libreria Editrice Vaticana* na odwrocie wizerunku Pantokratora z Cefalu na Sycylii, który to wizerunek został uznany za ikonę Roku Wiary.

Oficjalny hymn Roku Wiary (*Credo, Domine*) – razem z nutami – przetłumaczony na główne języki, będzie można pobrać ze strony internetowej Sekretariatu Roku Wiary.

Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów zaaprobowowała nowy formularz Mszy Świętej za Nową Ewangelizację. Formularz ten można używać w Roku Wiary.

Papieska Rada ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji nadesłała do KEP szczegółowe kalendarium wydarzeń w Roku Wiary, którym będzie przewodniczył Ojciec Święty.

Przy Papieskiej Radzie ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji będzie utworzony specjalny Sekretariat, który zajmie się koordynacją różnych inicjatyw związanych z Rokiem Wiary, podejmowanych przez poszczególne dykasterie Stolicy Apostolskiej, bądź istotnych z punktu widzenia Kościoła powszechnego. Byłoby wskazane informować wcześniej tenże Sekretariat o organizowaniu większych wydarzeń; on też będzie mógł podawać sugestie odnośnie tych inicjatyw.

II. Adresaci Roku Wiary

Ojciec Święty kieruje wezwaniem Roku Wiary do wszystkich. Tych, którzy mają wiarę silną, prosi Papież o jednoznaczne świadectwo. Tych, którzy zobojętnieli na sprawy wiary lub stoją na obrzeżach, aby wiarę

pogłębili i zaczęli kierować się jej wartościami w życiu codziennym. Zaś tym, którzy stoją z dala i niewiele mają wspólnego z Bogiem, aby przemyśleli, jak wielkiej wartości się pozbywają.

III. Wspólne przedsięwzięcia duszpasterskie Kościoła katolickiego w Polsce na Rok Wiary

11 października 2012

W dniu, w którym Ojciec Święty otwiera Rok Wiary, nieszpory i wieczorna Msza św. we wszystkich katedrach i kościołach parafialnych w Polsce na otwarcie Roku Wiary (w 50. rocznicę otwarcia Soboru Watykańskiego II). Na tę inaugurację zapraszamy do katedry kapłanów, osoby życia konsekrowanego i przedstawicieli z każdej parafii.

Towarzyszyć temu będzie uroczyste wniesienie dokumentów Soboru Watykańskiego II oraz Katechizmu Kościoła Katolickiego i umieszczenie tych ksiąg – podobnie jak do tej pory Pisma Świętego – na ważnym miejscu w kościele (np. na bocznym ołtarzu). Na tę uroczystość zostanie opracowany specjalny obrzęd. Obie księgi pozostaną tam – jako znak – przez cały Rok Wiary.

28 grudnia 2012-2 stycznia 2013

Narodowa pielgrzymka młodzieży do Rzymu. Światowe Spotkanie Młodych – Taizè. Nieszpory dla polskiej młodzieży z *Professio fidei*.

25 stycznia 2013

Nabożeństwa ekumeniczne we wszystkich katedrach w Polsce.

2 lutego 2013

Światowy Dzień Życia Konsekrowanego we wszystkich polskich katedrach.

22 lutego 2013

Święto katedry św. Piotra. Spotkanie pracowników akademickich, tam gdzie to możliwe.

24 marca 2013

Niedziela Palmowa. Przygotowanie do Światowego Dnia Młodych.

15–17 kwietnia 2013

Dni Seminariów Duchownych z okazji 450. rocznicy ich ustanowienia.

30 maja 2013

Uroczystość Bożego Ciała. Adoracja eucharystyczna w katedrach i wszystkich kościołach parafialnych.

1 czerwca 2013

Spotkanie młodych na Lednicy.

16–28 lipca 2013

Światowe Dni Młodych / Rio de Janeiro

29 września 2013

Dzień katechetów. 20. rocznica publikacji Katechizmu Kościoła Katolickiego.

24 listopada 2013

Uroczyste zamknięcie Roku Wiary. Uroczystość Chrystusa Króla. W tym dniu Ojciec Święty odprawi Eucharystię i uroczystie dokonać wyznania wiary.

IV. Opcjonalne wydarzenia duszpasterskie na płaszczyźnie diecezjalnej

1. Każdy biskup może poświęcić list pasterski tematowi wiary, przypominając znaczenie Soboru Watykańskiego II i Katechizmu Kościoła Katolickiego w specyficznym kontekście duszpasterskim powierzonej jego pieczy wspólnoty wiernych.

2. Stosowne będzie dokonanie oceny recepcji Soboru Watykańskiego II i Katechizmu Kościoła Katolickiego w życiu i misji każdego pojedynczego Kościoła lokalnego, w szczególności w zakresie katechezy. W związku z tym pożądane jest odnowione zaangażowanie ze strony wydziałów teologicznych, wydziałów katechetycznych w diecezjach, które – przy wsparciu Komisji Katechetycznych Konferencji Biskupów – mają za zadanie zajmować się formacją katechetów w zakresie treści wiary.

3. W diecezji można przygotować dzień poświęcony Katechizmowi Kościoła Katolickiego (doroczny zjazd katechetów – wrzesień 2013).

4. Stałą formację duchowieństwa będzie można oprzeć, szczególnie w tym Roku Wiary, na dokumentach Soboru Watykańskiego II i na Katechizmie Kościoła Katolickiego, rozważając, przykładowo, takie tematy, jak: „przepowiadanie Chrystusa Zmartwychwstałego”, „Kościoł jako

sakrament zbawienia”, „misja ewangelizacyjna w dzisiejszym świecie”, „wiara i niewiara”, „wiara, ekumenizm i dialog międzyreligijny”, „wiara i życie wieczne”, „hermeneutyka reformy z zachowaniem ciągłości”, „Katechizm w zwyczajnej opiece duszpasterskiej”.

5. Pożądane będzie, by w diecezji zostały zorganizowane katechezy chrzcielne dla dorosłych, dla tych, którzy poszukują sensu życia, aby pomóc im w odkryciu piękna wiary Kościoła, oraz były urządzone spotkania z jej znaczącymi świadkami.

6. Pożądane będzie, by w każdej diecezji, pod kierunkiem biskupa, zostały zorganizowane katechezy dla młodych i dla tych, którzy poszukują sensu życia, aby pomóc im w odkryciu piękna wiary Kościoła, oraz były urządzone spotkania z jej znaczącymi świadkami:

- katechezy dla młodych i tych, którzy poszukują sensu życia, aby pomóc im odkryć piękno wiary – zaangażowanie duszpasterstwa młodych a także KSM-u (raz w miesiącu);
- przekazanie młodym np. *Kompendium KKK* lub *Youcat* po bierzmowaniu;
- poradnik wiary (specjalna strona internetowa z informacją, przekazaniem tej informacji katechetom; każdy może zadać pytanie dotyczące wiary, problemu wiary).

7. Rok Wiary będzie mógł dostarczyć okazję do poświęcenia większej uwagi szkołom katolickim, które są właściwym miejscem, by przedstawić uczniom żywe świadectwo o Panu i rozwijać ich wiarę, z odpowiednim wykorzystaniem narzędzi katechetycznych, takich jak na przykład *Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego* czy *Youcat*.

8. W tym okresie zachęca się członków Instytutów Życia Konsekwentnego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego do zaangażowania się w nową ewangelizację, poprzez przyłgnięcie na nowo do Chrystusa, dzięki własnym charyzmatom i wierności Ojcu Świętemu i zdrowej doktrynie.

9. Stowarzyszenia i Ruchy kościelne wzywa się, by podejmowały specyficzne inicjatywy, które dzięki ich charyzmatom i we współpracy z lokalnymi Pasterzami zostaną włączone w wielkie wydarzenie Roku Wiary. Nowe Wspólnoty i Ruchy kościelne w sposób twórczy i wielkoduszny znajdą odpowiednie sposoby, by złożyć swe świadectwo wiary w służbie Kościołowi.

10. Stosowne będzie popieranie misji ludowych i innych inicjatyw w parafiach i miejscach pracy, by pomóc wiernym w odkryciu daru, ja-

kim jest wiara chrzcielna, i odpowiedzialności za dawanie o niej świadectwa, ze świadomością, że powołanie chrześcijańskie „jest z natury swojej również powołaniem do apostołstwa”.

11. Pielgrzymki:

- do Ziemi Świętej
- do Rzymu
- do Fatimy
- do Lourdes
- do Rio de Janeiro na Światowy Dzień Młodzieży w lipcu 2013 r.
- Pielgrzymka Żywego Różańca
- archidiecezjalna pielgrzymka do jednego z sanktuariów (byłoby pięknie pójść śladem ludzi wiary)
- pielgrzymka śladami świadków wiary po archidiecezji. Comiesięczne spotkanie w innym miejscu związane ze świadkiem wiary.

12. Pożądane będzie nawiązanie kontaktu ze światem nauki i kultury i stwarzanie nowych okazji do twórczego dialogu wiary i rozumu poprzez sympozja, kongresy i dni studyjne, zwłaszcza na uniwersytetach katolickich, aby pokazać, „że nie może być konfliktu między wiarą a prawdziwą nauką, ponieważ obie, choć różnymi drogami, dążą do prawdy”. Tworzenie okazji do twórczego dialogu wiary i nauki – spotkanie z rektorami wyższych uczelni, inauguracje na wyższych uczelniach, spotkanie z okazji święta Katedry św. Piotra, sesja PAN-u). W tych spotkaniach mamy świadomość, że uczestniczą w nich niejednokrotnie ludzie „obrzeży wiary”. Stąd może się uda zorganizowanie osobnych spotkań z nimi (Areopag).

13. Ważne będzie organizowanie spotkań z osobami, które „choć nie twierdzą, że mają dar wiary, szczerze poszukują ostatecznego sensu i definitywnej prawdy o swym istnieniu i świecie”; inspiracją dla tego typu spotkań może być dialog w ramach Dziedzińca Pogan, nawiązany przez Papieską Radę Kultury.

14. Wszyscy wierni, wezwani do odnowienia daru wiary, będą się starali przekazywać własne doświadczenie wiary i miłości w dialogu ze swymi braćmi i siostrami, także należącymi do innych wyznań chrześcijańskich, z wyznawcami innych religii i z tymi, którzy nie wierzą lub są obojętni. Pragnie się, by w ten sposób wszyscy chrześcijanie rozpoczęli swego rodzaju misję wobec osób, wśród których żyją i pracują, ze świadomością, że „przyjęli orędzie zbawienia, aby przedstawiać je wszystkim”.

15. Zachęca się biskupów do organizowania, zwłaszcza w okresie wielkopostnym, nabożeństw pokutnych (wspólne – w sobotę 23 marca przed Niedzielą Palmową), w czasie których prosić się będzie o przebaczenie Boże, także i w szczególności za grzechy przeciwko wierze. Ten Rok będzie również czasem sprzyjającym przystępowaniu z większą wiarą i częściej do sakramentu pokuty.

16. *Caritas* (Zjazd PZC i SKC – wigilia Niedzieli Miłosierdzia Bożego 2013 r., hasło: „Wiara i miłość potrzebują siebie nawzajem”): rekolekcje formacyjne, sympozjum, przygotowanie i rozprowadzenie specjalnego kalendarza na rok 2013 z uwzględnieniem problematyki wiary.

17. Książeczka kołędowa.

18. Przygotowanie czytanek majowych – „Maryja wzorem człowieka wiary”.

19. Spotkania ze świadkami wiary i pogłębienie znajomości treści nauki katolickiej.

20. Popularyzowanie życiorysów świadków wiary – świętych i błogosławionych oraz kandydatów na ołtarze zwłaszcza pochodzących z diecezji.

21. Skoro powstała Papieska Rada ds. Nowej Ewangelizacji (również przy KEP), stąd potrzeba, by kurialny referat ds. ewangelizacji ożywił swoją działalność, koordynując różne działania ewangelizacyjne związane z Rokiem Wiary.

22. Media katolickie: przybliżanie rzeczywistości związanej z Rokiem Wiary. Zaznajomienie z treścią Listu apostołskiego *Porta fidei*. Promocja przystępnych audycji na temat wiary, a także eklezjalnego znaczenia Soboru Watykańskiego II oraz Katechizmu Kościoła Katolickiego.

V. W parafiach, wspólnotach, stowarzyszeniach, ruchach

1. W przygotowaniu do Roku Wiary wszystkich wiernych zachęca się do czytania i uważnej medytacji Listu apostołskiego *Porta fidei* Ojca Świętego Benedykta XVI.

2. Rok Wiary „będzie też dobrą okazją, by z większym zaangażowaniem celebrować wiarę w liturgii, a zwłaszcza w Eucharystii”. W Eucharystii, która jest tajemnicą wiary i źródłem nowej ewangelizacji, wiara Kościoła jest głoszona, celebrowana i umacniana.

3. Kapłani będą mogli poświęcić więcej uwagi studium dokumentów Soboru Watykańskiego II i Katechizmu Kościoła Katolickiego, by wykorzystać jego owoce w duszpasterstwie parafialnym – katechezie, przepo-

wiadaniu, przygotowaniu do sakramentów – przygotowując cykle homilii na temat wiary czy pewnych jej specyficznych aspektów, jak na przykład: „spotkanie z Chrystusem”, „podstawowe treści *Credo*”, „wiara i Kościół”.

4. Pożądane jest, by z odnowionym zapałem był propagowany i rozprowadzany Katechizm Kościoła Katolickiego bądź inne pomoce odpowiednie dla rodzin, prawdziwych Kościołów domowych i pierwszych miejsc przekazywania wiary, na przykład przy okazji błogosławienia domów, chrztów dorosłych, bierzmowań, małżeństwa.

5. Stosowne będzie popieranie misji ludowych i innych inicjatyw, w parafiach i miejscach pracy, by pomóc wiernym w odkryciu daru, jakim jest wiara chrzcielna, i odpowiedzialności za dawanie o niej świadectwa, ze świadomością, że powołanie chrześcijańskie „jest z natury swojej również powołaniem do apostołstwa”.

6. W tym okresie zachęca się członków Instytutów Życia Konsekrwanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego do zaangażowania się w nową ewangelizację poprzez przyłgnięcie na nowo do Chrystusa, dzięki własnym charyzmatom i wierności Ojcu Świętemu i zdrowej doktrynie.

7. W czasie Roku Wiary Wspólnoty kontemplacyjne szczególną intencję modlitwy poświęcą odnowie wiary Ludu Bożego i nowemu zaangażowaniu w jej przekazywanie młodemu pokoleniom.

8. Stowarzyszenia i Ruchy kościelne wzywa się, by podejmowały specyficzne inicjatywy, które dzięki ich charyzmatom i we współpracy z lokalnymi Pasterzami, zostaną włączone w wielkie wydarzenie Roku Wiary. Nowe Wspólnoty i Ruchy kościelne w sposób twórczy i wielkoduszny znajdą odpowiednie sposoby, by złożyć swe świadectwo wiary w służbie Kościołowi.

9. Wszyscy wierni, wezwani do odnowienia daru wiary, będą się starali przekazywać własne doświadczenie wiary i miłości w dialogu ze swymi braćmi i siostrami, także należącymi do innych wyznań chrześcijańskich, z wyznawcami innych religii i z tymi, którzy nie wierzą lub są obojętni. Pragnie się, by w ten sposób wszyscy chrześcijanie rozpoczęli swego rodzaju misję wobec osób, wśród których żyją i pracują, ze świadomością, że „przyjęli orędzie zbawienia, aby przedstawiać je wszystkim”.

† **Stanisław Gądecki**

Arcybiskup Metropolita Poznański

Jasna Góra, 25 sierpnia 2012 r.

WSKAZANIA EPISKOPATU POLSKI NA ROK WIARY

Uroczystość otwarcia Roku Wiary w katedrze

W kościele katedralnym gromadzi się duchowieństwo, osoby życia konsekrowanego, i wierni świeccy.

Płonie świeca paschalna. Chrzcielnica udekorowana jest kwiatami.

Podczas procesji wejścia wnosi się: Ewangeliarz (niesie diakon), dokumenty Soboru Watykańskiego II (niesie osoba konsekrowana) oraz Katechizm Kościoła Katolickiego (niesie osoba świecka). Ewangeliarz składa się na ołtarzu, pozostałe księgi na przygotowanym miejscu przy chrzcielnicy (tak, by były dostępne dla osób, które chcą do nich zajrzeć).

Akt pokuty można zastąpić aspersioną, nawiązując do początków wiary, chrztu świętego każdego z uczestników liturgii.

W liturgii słowa powinny uczestniczyć różne stany Kościoła. Po homilii następuje wyznanie wiary, które powinno być odśpiewane przez wszystkich zgromadzonych (potrzebna próba śpiewu przed rozpoczęciem celebracji).

W procesji z darami przyniesione zostaną: najstarsza księga chrztów istniejąca na terenie diecezji (jako znak wdzięczności za wiarę naszych przodków) oraz chleb, wino i woda.

Modlitwę wiernych odczytują osoby życia konsekrowanego, wierni świeccy, rodziny oraz ludzie chorzy.

Po błogosławieństwie końcowym biskup przekazuje delegacjom z dekanatów dokumenty Soboru Watykańskiego II oraz Katechizm Kościoła Katolickiego (przygotowane w dużym formacie przez *Pallottinum*). Dokumenty soborowe oraz katechizm zostaną uroczystie wniesione do kościołów parafialnych podczas uroczystości otwarcie Roku Wiary w parafii.

Wychodząc z katedry wierni otrzymują obrazek z Chrystusem Pantokratorem z sycylijskiej katedry w Cefalu z tekstem *Credo* (oficjalna ikona Roku Wiary przygotowana przez *Pallottinum*) lub inny stosowny obrazek.

Uroczystość otwarcia Roku Wiary w parafii

W kościele parafialnym należy przygotować tron dla Ewangeliarza lub Pisma Świętego (jeśli wcześniej go nie zainstalowano) oraz miejsca

na ołtarzach bocznych dla dokumentów Soboru Watykańskiego II i Katechizmu Kościoła Katolickiego, wydanych w dużym formacie przez *Pallottinum*. Jeśli kościół lub kaplica nie ma bocznych ołtarzy, należy przygotować właściwe miejsce dla tych ksiąg.

Podczas uroczystego otwarcia Roku Wiary winna palić się świeca paschalna, a chrzcielnica powinna zostać wyeksponowana i udekorowana kwiatami.

Podczas procesji wejścia wnosi się: Ewangeliarz lub, jeśli parafia go nie posiada, Pismo Święte, dokumenty Soboru Watykańskiego II oraz Katechizm Kościoła Katolickiego. Ewangeliarz składa się na ołtarzu, pozostałe księgi na przygotowanym miejscu tak, by były dostępne dla osób, które chcą do nich zajrzeć.

Akt pokuty można zastąpić aspersioną, nawiązując do początków wiary, chrztu świętego każdego z uczestników liturgii.

W liturgii słowa powinny uczestniczyć różne stany Kościoła. Po homilii następuje wyznanie wiary, które powinno być odśpiewane przez wszystkich zgromadzonych (potrzebna próba śpiewu przed rozpoczęciem celebracji).

W procesji z darami przyniesione zostaną: najstarsza księga chrztów parafii, jako znak wdzięczności za wiarę naszych przodków, oraz chleb, wino i woda.

Modlitwę wiernych odczytają parafianie: dorośli, młodzież, dzieci.

Wychodząc z kościoła, wierni otrzymują obrazek z Chrystusem Pantokratorem z sycylijskiej katedry w Cefalu z tekstem *Credo* (oficjalna ikona Roku Wiary przygotowana przez *Pallottinum*) lub inny stosowny obrazek.

MATERIAŁY DUSZPASTERSKIE NA ROK WIARY PRZYGOTOWANE PRZEZ ZESPÓŁ DO SPRAW NOWEJ EWANGELIZACJI POD PATRONATEM KOMISJI DUSZPASTERSTWA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

Odpowiadając na potrzebę materiałów pastoralnych związanych z przeżywaniem Roku Wiary, Zespół do spraw Nowej Ewangelizacji pod patronatem Komisji Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski opracował podręcznik jedenastu tematów do wykorzystania podczas posługi duszpasterskiej w ramach życia parafialnego. Specyfiką materiałów jest szczególny rys ewangelizacyjny, tak by poprzez prezentowane treści prowadzić uczestnika do doświadczenia wiary i jej pogłębienia.

Tak ustawione cele prowadzić mają uczestnika do przyjęcia aktywnej postawy świadka wiary w swoim środowisku życia. Przygotowany materiał zawiera:

- I. Katechezę w bloku „Słucham!” – gotowy tekst do wygłoszenia przez prowadzącego spotkanie.
- II. Spotkanie Pana w słowie biblijnym: „Rozważam!” – schemat i przebieg spotkania w dużej i małej grupie.
- III. Spotkanie Pana w liturgii: „Adoruję i uwielbiam!” – przygotowane nabożeństwo do przeprowadzenia w ramach spotkania w kościele z całą parafią.
- IV. Zadania ewangelizacyjne na dziś: „Działam!” – konkretne propozycje zadań ewangelizacyjnych do wykonania na skutek usłyszenia katechezy, spotkania w grupie, przeżytego nabożeństwa, tak by życiem odpowiedzieć na poznaną i przeżyty prawdę.

Materiał opracowany został na poniższym schemacie tematów i przez następujące osoby:

Wstęp – bp Grzegorz Ryś

1. Słowo wiary – ks. Eugeniusz Ploch
2. Brama wiary – ks. Damian Stachowiak CR
3. Droga wiary – Wojciech Kaczmarek
4. Modlitwa pełna wiary – Iwona i Andrzej Grzeszuk
5. Cel wiary – Anna Pełka
6. Treść wiary – o. Jacek Dubel CSSR
7. Duch wiary – Zbigniew Słup
8. Narzędzia wiary – Anna Pełka
9. Wspólnota wiary – ks. Marian Królikowski
10. Zagrożenia wiary – Monika Przybysz
11. Maryja niewiasta wiary – ks. Bogusław Drożdż

Forma publikacji: książka format A5 (145x205); planowany także e-book; ilość stron – 180.

Cena: detaliczna 20,00 zł (brutto) zawiera 5% VAT; cena hurtowa dla księgarni 15,00 (brutto). Wysyłka: przesyłka 15 zł – kurier, 12 zł – poczta polska (przedpłata); przesyłka pobraniowa 20 zł – kurier, 18 zł – poczta polska (płatne przy odbiorze).

Oferta specjalna dla kurii: rabat 30% dla zamówień od 10 szt. (wysyłka na koszt wydawnictwa) – 14 zł (brutto); rabat 35% dla zamówień

od 100 szt. (wysyłka na koszt wydawnictwa) – 13 zł (brutto); możliwość płatności odroczonej do 14 dni.

Zamówienia: email: wydawnictwo@przystanekjesus.pl; tel.: 530 800 012; online (po założeniu konta) – www.przystanekjesus.pl/ksiegarnia; wystawiamy FVAT; wysyłka firmą kurierską UPS.

Zespół ds. Nowej Ewangelizacji przy Komisji Duszpasterstwa KEP
BIURO; www.nowaewangelizacja.org; tel.: 508 495 141.

BISKUP OPOLSKI

88.

LIST PASTERSKI BISKUPA OPOLSKIEGO NA ROK WIARY

Trwajmy mocno w wyznawaniu wiary (Hbr 4,14)

Umiłowani w Chrystusie Siostry i Bracia!

Dnia 11 października br. papież Benedykt XVI zainaugurował Rok Wiary, który będzie trwał w całym Kościele do 24 listopada przyszłego roku. W liście apostolskim *Porta fidei* papież zaznaczył, że do ogłoszenia Roku Wiary i podjęcia dzieła nowej ewangelizacji skłania go kryzys wiary, który dotknął wielu ludzi. Nie chodzi więc o samo uczczenie 50. rocznicy zwołania Soboru Watykańskiego II, lecz o dostrzeżenie na nowo prawdy, wartości i piękna naszej wiary, umocnienie jej w sercach i rodzinach, mężne wyznawanie nawzajem wobec siebie i przed światem oraz budzenie odpowiedzialności za jej zwiastowanie i przekaz. Ojciec Święty wzywa nas do podjęcia pielgrzymiej drogi pośród duchowych pustyń współczesnego świata, niosąc to, co najbardziej istotne: Ewangelię i wiarę Kościoła, wskazując drogę ku Ziemi Obiecanej i uobecniając w świecie nadzieję zbawienia.

1. Uwierzyć w moc wiary

Wiara bywa dziś na różne sposoby ośmieszana i lekceważona, a nawet krępowana i zwalczana. Podważa się jej wartość i spycha na margines życia; w niektórych rejonach świata prześladowuje. Tymczasem życie na naszej planecie jest oparte na wierze. Mam tu na myśli wiarę naturalną, tzn. dawanie wiary drugiemu człowiekowi i treściom, które wiara nam komunikuje. Bez wiary nie ma możliwości rozwoju człowieka, ludzkiej wiedzy, komunikacji między nami. Nie ma też możliwości należytego wartościowania i zdolności do podejmowania wiążących decyzji. Wszystko opiera się na uznaniu za wiarygodne tego, co jest nam przekazywane. Dlatego wiara jest człowiekowi niezbędna jak pokarm i powietrze, którym oddycha.

Analogicznie – wiary domaga się nasze życie z Bogiem. Na różne sposoby przypominał nam o tym papież Benedykt XVI podczas pielgrzymki do Polski przeżywanej pod hasłem: „Trwajcie mocni w wierze”. W jasno-górskim sanktuarium mówił, że wiara jest darem, danym przy chrzcie, który umożliwia nam spotkanie z Bogiem. Gdy powierzamy się żywemu Bogu, gdy z pokorą umysłu uciekamy się do Niego, przenika nas wewnątrz jakby niewidoczny strumień życia Bożego. Dlatego jakże ważne jest to, byśmy „uwierzyli w moc wiary”, w możliwość nawiązania dzięki niej bezpośredniej więzi z Bogiem i nią się rozradowali.

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy, że wiara w Boga oznacza konkretną postawę przyłgnięcia do Niego całym sobą, całkowite zawierzenie życia Bogu, kroczenie ku Niemu i z Nim, a więc nie po swojemu, lecz żyjąc treściami, które są nam przekazane jako dziedzictwo, jako depozyt wiary apostoelskiej. Gdy razem z innymi wyznajemy szczerze wiarę Apostołów, kształtujemy wspólnotę wiary, czyli Chrystusowy Kościół, i wówczas świadectwem swej wiary jesteśmy zdolni pociągać innych do Boga. Potrafimy jak Apostołowie wyrywać ludzi ze szponów mocy ciemności i przyprowadzać do Boga.

Wartość wiary w Trójjedynego Boga: Ojca, Syna i Ducha Świętego ujawnia się najpierw w tym, że jest nam wielkim światłem na ścieżkach życia, że pozwala nam więcej widzieć, lepiej odczytywać sens życia i naszą sytuację w świecie. Równocześnie nasza wiara jest źródłem nowego życia, źródłem życia Bożego w nas. Święty Paweł oznajmia nam w Liście do Rzymian, że „sercem przyjęta wiara prowadzi do usprawiedliwienia,

a wyznawanie jej ustami – do zbawienia” (Rz 10,10). Usprawiedliwienie jest już naszym udziałem, zostaliśmy w chrzcie przeniesieni ze stanu Adama do stanu Jezusa Chrystusa i jesteśmy odąd dziećmi Bożymi, domownikami Boga i dziedzicami Jego Królestwa. Natomiast myśląc poważnie o zbawieniu, powinniśmy mocno brać sobie do serca apel autora Listu do Hebrajczyków z dzisiejszego drugiego czytania: „Trwajmy mocno w wyznawaniu wiary” (Hbr 4,14). Wówczas urzeczywistnia się jej siła i moc; realizują się słowa Chrystusowej obietnicy: „Kto uwierzy i przyjmie chrzest będzie zbawiony” (Mk 16,16).

2. Przybliżmy się z ufnością do Chrystusa

W Liście apostołskim *Porta fidei* (nr 8) papież pisze, że w Roku Wiary będziemy mieli okazję do wyznawania wiary w zmartwychwstałego Pana w naszych katedrach i kościołach całego świata; w naszych domach i rodzinach, aby każdy silnie odczuł potrzebę lepszego zrozumienia odwiecznej wiary i przekazywania jej przyszłym pokoleniom. W ten sposób mobilizuje nas do dawania świadectwa wiary, dzielenia się nią i bronięcia jej w razie potrzeby, poczynając od własnego domu, od ewangelizacji domowników. W punkcie wyjścia potrzeba jednak wielkiego zaangażowania w ożywienie wiary we własnym sercu. Każdy wierzący, zdaniem papieża, powinien „ponownie odkryć treść wiary wyznawanej, celebrowanej, przeżywanej i przemodlonej, i zastanowić się nad samym aktem wiary” (*Porta fidei*, 9). Chodzi o to, by nie zmarnować tego szczególnego czasu łaski, który został nam dany.

Zasadnicze zadanie dobrze wyraża przytoczona zachęta natchnionego autora: „Trwajmy mocno w wyznawaniu wiary”. Słowa te mogą nam być przewodnią myślą w przeżywaniu Roku Wiary, ponieważ równocześnie wyrażają wyzwanie zawarte w tytule roku duszpasterskiego: „Być solą ziemi”, który rozpoczniemy w I Niedzielę Adwentu. Równie ważne jest dalsze wołanie autora Listu do Hebrajczyków: „Przybliżmy się więc do tronu łaski, abyśmy otrzymali miłosierdzie i znaleźli łaskę dla [uzyskania] pomocy w stosownej chwili” (Hbr 4,16). Tą chwilą jest Rok Wiary i nie ulega wątpliwości, że jeśli ma dobrze zaowocować w nas, w naszych rodzinach i w całym opolskim Kościele, to trzeba jak najbardziej zbliżyć się do Jezusa, który jest „pełnią łaski” dla nas.

To zbliżenie się do Jezusa jest konieczne, aby nie było w nas jakiegokolwiek formy bałwochwaltwa i wiara nasza mogła się rozwijać. A po-

nieważ wiara rodzi się ze słuchania Bożego słowa, powinniśmy zadbać o to, by go nie roztrwonić i nim wiernie żyć. Stąd trzeba, byśmy konfrontowali własne poglądy ze wskazaniami Ewangelii i Tradycji Kościoła, nawet gdy są wymagające i trudne do zrozumienia. Nie możemy ulec pokusie relatywizmu czy subiektywnego i selektywnego interpretowania Pisma Świętego. Podejmijmy więc wysiłek nabożnej lektury Pisma Świętego, uważnego rozważania go, aby lepiej służyć Bożej prawdzie. Pomocą mogą nam być kręgi biblijne w parafiach, ale też wspólne pochylenie się nad słowem Pana w rodzinach, zwłaszcza w niedzielę. Tak ukształtuje się dogodna sytuacja do korzystania pośród najbliższych z danego nam wszystkim charyzmatu budującego spotkanie wierzących. Chodzi o to, by mówić o Jezusie, dzielić się tym, jak doświadczam Jego bliskości, jak okazał mi swą dobroć, co mi ostatnio powiedział i jak to odkryłem w prozie życia.

Trzeba więcej mówić o Bogu i Ewangelii, ale też więcej rozmawiać z Bogiem. Chodzi o modlitwę indywidualną i wspólnotową, w naszych domach, salkach i świątyniach. Potrzeba nam zwłaszcza usilnego wołania: „Panie, przytnij nam wiary”. Wołajmy o żywą wiarę, zwłaszcza w sercach młodego pokolenia. Trwajmy jak najwięcej na adoracji Najświętszego Sakramentu. Podejmijmy też wysiłek odmawiania modlitwy różańcowej tak, jak nam zalecił bł. Jan Paweł II w liście apostoelskim *Rosarium Virginis Mariae*. Modlitwą tą wypraszajmy u Boga wiele łask i wykorzystajmy jej ogromny potencjał. Różaniec może być konkretną formą kontemplacji pięknego oblicza Jezusa poprzez rozważanie tajemnic Jego życia. Trzeba jednak wstąpić do „szkoły Maryi”, by wypowiadać słowa modlitwy sercem zaangażowanym w Jezusa. Wszystkich kapłanów, a także liderów i animatorów ruchów i wspólnot bardzo proszę o kształtowanie szkół modlitwy. Mam na myśli różne formy zapraszania do wspólnej modlitwy, aby pomóc tym, którzy zaniedbali codzienną modlitwę.

Zachęcam, aby do porannego i wieczornego pacierza, a także do południowej modlitwy *Anioł Pański* dołączyć wyznanie naszej wiary. Chodzi o to, by jak najczęściej wyrażać wspaniałe dziedzictwo naszej wiary, by się nim rozradować i obudzić w sobie pragnienie wiernego przekazywania go innym. W całym tym dziele ważnym zadaniem jest lepsze zapoznanie się z treścią Katechizmu Kościoła Katolickiego. Będzie on wystawiony w naszych kościołach nie po to, by zastąpić Ewangeliarz, lecz aby inspirował nas do katechezy parafialnej, zwłaszcza katechezy dla do-

rosłych. Kapłanów proszę o zorganizowanie konkretnych jednostek takiej katechezy, a wszystkich proszę o chętnie korzystanie z niej. Byłoby też dobrze, gdyby Katechizm Kościoła Katolickiego lub jego Kompendium pojawiły się w każdym domu, a młodzież skorzystała z przygotowanej dla niej wersji *Youcat*. Wówczas łatwiej będzie pytać kapłanów o rozumienie poszczególnych treści wiary, które wymagają pogłębienia, aby wiara nasza nie była infantylna i powierzchowna. Zachęcam też wszystkich do czytania dokumentów Soboru Watykańskiego II, żywotów świętych oraz zgłębiania myśli bł. Jana Pawła II i Benedykta XVI.

Ponadto zmobilizujemy się do podjęcia dzieła pokuty. Chodzi o trud usuwania z życia tego wszystkiego, co nas od Boga oddziela, ale też podejmowanie tego, co nas do Boga zbliża. Naszą więź z Bogiem niszczy grzech. Dlatego nie wolno w nim trwać. Ważny jest więc nasz codzienny rachunek sumienia i regularne korzystanie z sakramentu pokuty i pojednania. Kapłanów proszę, aby posługiwali w konfesjonale pół godziny przed Mszą św., w parafiach miejskich dodatkowo w innych godzinach, a w wyznaczonych kościołach rejonów duszpasterskich codziennie, począwszy od I Niedzieli Adwentu. O szczegółach powiadomię was w osobnym komunikacie. W naszym zbliżaniu się do Boga i umacnianiu wiary ważne będzie także podejmowanie dzieł miłosierdzia wobec bliźnich. Zwracam się do Was z gorącą prośbą o odpowiedzialne świętowanie każdej niedzieli i zaniechanie zakupów i niepotrzebnych prac. Dzień Pański musi w pełni należeć do Boga i służyć naszemu duchowemu dobru, pielęgnowaniu więzi rodzinnych! W naszych parafiach istnieje też wiele możliwości ożywienia wiary poprzez zaangażowanie się w życie i dzieło konkretnych grup i wspólnot, czy wręcz założenie nowych.

Szczególnie zapraszam do zaangażowanego udziału w peregrynacji relikwii bł. Karoliny i do podejmowania różnych form pielgrzymowania do sanktuariów i miejsc świętych, a także drogami św. Jakuba, zwłaszcza tymi, które wytyczono w naszej diecezji. Dla młodych dwie wspaniałe okazje przeżycia bliskości Jezusa we wspólnocie wiary stanowią: Europejskie Spotkanie Młodych w Rzymie i Światowe Dni Młodych w Rio de Janeiro. Otwórzmy się też na różne formy nabożeństw i celebracji wiary, które duszpasterze będą nam proponowali w naszych świątyniach.

Ponadto, zgodnie z dekretem Penitencjarii Apostolskiej i diecezjalnymi wskazaniem, możemy uzyskiwać odpusty w wyznaczonych dniach i wskazanych kościołach.

W Roku Wiary życzę wszystkim odnowienia przymierza z Bogiem, a na realizację tego dzieła udzielam Wam pasterskiego błogosławieństwa.

Wasz biskup

† **Andrzej Czaja**
biskup opolski

Opole, dnia 15 października 2012 r.

Drodzy Współbracia Kapłani, proszę o odczytanie niniejszego listu w niedzielę, 21 października br.

Proszę też o podanie do wiadomości wiernym załącznika o odpustach w Roku Wiary poprzez zamieszczenie w gablotach ogłoszeniowych lub gazetkach parafialnych.

89.

ODPUSTY NA ROK WIARY

1. Wskazania Penitencjarii Apostolskiej z dnia 14 września 2012 r.

Na Rok Wiary, który rozpoczął się 11 października 2012 r. i potrwa do przyszlórocznej uroczystości Chrystusa Króla 24 listopada 2013 r., papież udzielił odpustu zupełnego. Wierni będą mogli go uzyskać, także dla zmarłych, pod zwykłymi warunkami: prawdziwej skruchy, spowiedzi sakramentalnej, Komunii eucharystycznej i modlitwy w intencjach Ojca Świętego. Informuje o tym odnośny dekret Penitencjarii Apostolskiej, wydany 14 września.

W ciągu całego Roku Wiary wierni będą mogli uzyskać odpust zupełny, ilekroć wezmą udział w przynajmniej trzech momentach misji świętych albo w trzech wykładach o dokumentach Soboru Watykańskiego II czy Katechizmie Kościoła Katolickiego.

Inną okazją do otrzymania takiego odpustu będzie udanie się w pielgrzymce do którejs z bazylik papieskich, katakumb chrześcijańskich albo do katedry czy miejsca sakralnego specjalnie wyznaczonego przez tamtejszego biskupa na Rok Wiary. Należy tam wziąć udział w nabożeństwie czy przynajmniej zatrzymać się przez odpowiedni czas na medyta-

cję, zakończoną *Ojcze nasz*, wyznaniem wiary i modlitwą do Maryi oraz do świętych apostołów czy patronów danego miejsca.

Ponadto w dniach specjalnie wyznaczonych przez ordynariusza miejscowego na Rok Wiary można otrzymać odpust w jakimkolwiek miejscu sakralnym, uczestnicząc w Eucharystii czy modlitwie brewiarzowej, do czego należy dodać wyznanie wiary.

Wreszcie okazją do uzyskania odpustu zupełnego w Roku Wiary może też być nawiedzenie miejsca własnego chrztu i odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych.

2. Wskazania Biskupa Opolskiego z dnia 11 października 2012 r.

Odpust w Roku Wiary może uzyskać wierny, które weźmie udział w pielgrzymce do wyznaczonych w diecezji kościołów i nabożeństwie lub zatrzymaniu się przez odpowiedni czas na medytację, zakończoną *Ojcze nasz*, wyznaniem wiary i modlitwą do Maryi oraz do świętych apostołów i patronów tego kościoła.

Odpust w Roku Wiary w naszej diecezji można uzyskać w kościele katedralnym pw. Podwyższenia Krzyża świętego w Opolu oraz w następujących kościołach:

- kościół seminaryjno-akademicki pw. św. Jadwigi Śląskiej w Opolu;
- bazylika pw. św. Jakuba Apostoła i św. Agnieszki w Nysie;
- bazylika pw. św. Anny na Górze Świętej Anny;
- kaplica w sanktuarium św. Jacka w Kamieniu Śląskim;
- kościół pw. Matki Bożej w Raciborzu;
- kościół pw. Bożego Ciała w Oleśnie;
- kościół pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Kluczborku;
- kościół pw. św. Zygmunta i św. Jadwigi śląskiej w Kędzierzynie-Koźlu;
- kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Głubczycach;
- kościół pw. Bożego Ciała w Strzelcach Opolskich;
- kościół pw. św. Franciszka w Głogówku;
- kościół pw. św. Józefa w Prudniku-Lesie.

Ponadto odpust na Rok Wiary można otrzymać w jakimkolwiek miejscu sakralnym, uczestnicząc w Eucharystii czy modlitwie brewiarzowej, do czego należy dodać wyznanie wiary w następujących dniach:

- 14 listopada (wspomnienie bł. Marii Luizy Merkert);
- 16 listopada (rocznica poświęcenia katedry opolskiej);

- 11 lutego (Światowy Dzień Chorego);
- 1 maja (wspomnienie św. Józefa, rzemieślnika);
- 21 czerwca (święto NMP Opolskiej);
- 28 czerwca (rocznica ustanowienia diecezji opolskiej);
- 20 lipca (wspomnienie bł. Czesława);
- 26 lipca (uroczystość św. Anny);
- 17 sierpnia (uroczystość św. Jacka);
- 26 sierpnia (uroczystość NMP Częstochowskiej);
- 1 września (wspomnienie bł. Bronisławy);
- 16 października (uroczystość św. Jadwigi Śląskiej).

† **Andrzej Czaja**
biskup opolski

Opole, dnia 15 października 2012 r.

90.

KOMUNIKAT BISKUPA OPOLSKIEGO O SPECJALNYM PRZEZNACZENIU KOLEKTY PIERWSZEJ NIEDZIELI GRUDNIA 2012 R.

Drodzy Diecezjanie!

W ostatnim czasie nasza diecezja przejęła od Starostwa Powiatowego w Nysie budynek, który stanowił dawniej część Wyższego Seminarium Duchownego. W 1997 r. ta właśnie część obiektu została przekazana władzom Nysy w zamian za otrzymany gmach byłych koszar w Opolu przy ul. Drzymały 1, w którym znajduje się dzisiaj seminarium duchowne. W przekazanym wówczas budynku powstały przychodnie nyskiego szpitala. Obecnie szpital przeniósł przychodnie do nowo wybudowanych pomieszczeń, a dotychczasowy budynek został wystawiony na licytację.

Ponieważ istnieje paląca potrzeba rozszerzenia działalności Diecezjalnego Gimnazjum i Liceum Humanistycznego, które funkcjonują w sąsiadujących obiektach, oraz utworzenia Diecezjalnej Szkoły Podstawowej, zdecydowałem, by starać się o przejęcie opuszczonego przez szpital obiek-

tu. To zamierzenie zostało zrealizowane 8 listopada br., a budynek wyceniono na kwotę 1.680.000 zł. O wsparcie finansowe na ten cel zwróciłem się już do kapłanów naszej diecezji, ale proszę też o pomoc Was, Drodzy Diecezjanie, byście przez ofiary złożone w ramach kolekty w pierwszą niedzielę grudnia umożliwili realizację tej ważnej i pożytecznej inwestycji.

Wdzięczny za zrozumienie i pomoc z serca Wam błogosławię.

† **Andrzej Czaja**
biskup opolski

Opole, dnia 20 listopada 2012 r.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

OBCHODY ROKU JUBILEUSZOWEGO 2012 W ZGROMADZENIU SIÓSTR ŚW. ELŻBIETY

Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety ogłosiło rok 2012 rokiem jubileuszowym dla swojego zgromadzenia. Jego rozpoczęcie odbyło się 27 grudnia 2011 r., a zakończenie zaplanowano na dzień 27 grudnia 2012 r. Powodów do przeżywania jubileuszowej, głębokiej wdzięczności i radości było kilka: 195. rocznica urodzin bł. Marii Luizy Merkert, współzałożycielki i pierwszej przełożonej generalnej – przeżywana 21 września; 140. rocznica jej narodzin dla nieba – obchodzona 14 listopada; 5. rocznicę beatyfikacji Marii Luizy, która przypadała 30 września; 170. rocznica założenia Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety – przypadająca na dzień 27 września oraz 125. rocznica ostatecznego zatwierdzenia Zgromadzenia przez papieża Leona XIII – wspominana 26 stycznia.

Uroczystości jubileuszowe odbyły się w dniach od 27 do 30 września 2012 r. w Nysie – w mieście założenia Zgromadzenia, życia, działalności, narodzin dla nieba, beatyfikacji i spoczynku relikwii bł. Marii

Luizy. Program obchodów rocznicowych był bardzo rozbudowany. Rozpoczął się w czwartek (27 września) prezentacją multimedialną o Zgromadzeniu, po której została odprawiona w bazylice nyskiej Msza św. pod przewodnictwem i z homilią biskupa opolskiego Andrzeja Czai. dopełnieniem duchowo-religijnych przeżyć pierwszego dnia był koncert zespołu *Liquescentes* z Poznania w nyskim kościele pw. Wniebowzięcia NMP. W drugim dniu uroczystości jubileuszowych, po Mszy św. sprawowanej przez biskupa gliwickiego Jana Kopca, rozpoczęło się dwudniowe sympozjum naukowe. Jego owocem i odzwierciedleniem pozostała publikacja zatytułowana: *Oblicza miłosierdzia w duchowości Europy. Bł. Maria Luiza Merkert – kontynuatorka dzieła św. Elżbiety w posłudze miłości miłosiernej* pod redakcją bpa Jana Kopca, który w „Słowie wstępnym” napisał, że „na kształt [tej książki] złożyła się myśl przewodnia, by przybliżyć charyzmat Patronki Zgromadzenia – św. Elżbiety Węgierskiej z XIII w., pokazać Zgromadzenie, które jest dziełem Błogosławionej Założycielki w XIX w., i pogłębić znaczenie aktu beatyfikacji poprzez wskazanie dzieł Zgromadzenia na różnych płaszczyznach. Poszczególne referaty zawierają niezwykle bogaty i zróżnicowany tematyczny zakres; (...) w tej różnorodności wypowiada się kompetentny udział badaczy, przejętych zleconym Im zaproszeniem do podzielenia się swą wiedzą”. Ucztę duchową w piątkowy wieczór zapewniło muzyczne spotkanie w kościele św. Ap. Piotra i Pawła w Nysie – „Bach-Haendel”, którego wykonawcami byli: Aleksandra Gajecka-Antosiewicz – klawesyn, Aleksandra Batog – altówka. W sobotę po porannej Mszy św. w Domu Macierzystym, której przewodniczył bp Paweł Stobrawa, kontynuowano sympozjum naukowe, natomiast w godzinach popołudniowych odbyło się m.in. otwarcie wystawy prac konkursu malarskiego i spotkanie z Gościem zatytułowane „Niebo czeka wciąż na odważnych” – „Ludzie – ludziom”. Modlitewne, naukowe i artystyczne przeżycia sobotniego dnia zwieńczyły uroczyste nieszpory sprawowane w bazylice św. Jakuba i św. Agnieszki w Nysie oraz musical w wykonaniu młodzieży Duszpasterstwa Młodzieżowo-Akademickiego pt. *Miłość prawdziwa* i występ sióstr elżbietanek z Brazylii, które odbyły się w Diecezjalnym Liceum Humanistycznym w Nysie. Punktem centralnym rocznicowych obchodów była niedzielna (30 września) dziękczynna Eucharystia, odprawiona w bazylice św. Jakuba i św. Agnieszki w Nysie pod przewodnictwem ks. kard. Zenona Grocholewskiego – Prefekta Kongregacji ds.

Wychowania Katolickiego (homilia opublikowana została w niniejszym numerze). Niedzielnym uroczystościom towarzyszyły zorganizowane w Nysie targi sprzętu rehabilitacyjnego, a dopełnieniem jubileuszowych radości był występ zespołu *Arka Noego* i „tańczące” siostry elżbietanki z Brazylii.

Ks. Jan Pyka

20-LECIE STACJI OPIEKI *CARITAS* DIECEZJI OPOLSKIEJ

We wtorek, 9 października br., w ośrodku „Skowronek” w Głuchołazach miała miejsce uroczystość upamiętniająca 20. rocznicę utworzenia pierwszej Stacji Opieki *Caritas* na terenie diecezji opolskiej. Centralnym momentem spotkania było nabożeństwo słowa Bożego z dziękczynnym *Te Deum laudamus*. „Kto w sposób uważny spojrzy na historię wydarzeń, które dzisiaj liczą 20 lat, dostrzeże wśród wielu rąk ludzkich, które darowały i przyjmowały, organizowały i podpisywały, wyraźny palec Boży, niewidzialną Bożą dłoń, która wszystkim z głębin kierowała” – powiedział, witając ok. 160 uczestników spotkania, dyrektor *Caritas* Diecezji Opolskiej.

Ofiarodawcom z Niemiec, którzy wyposażyli stacje opieki, 59 przedstawicielom samorządów i dyrekcji Narodowego Funduszu Zdrowia, którzy finansują ich działalność, oraz kapłanom odpowiedzialnym za posługę *Caritas*, a nade wszystko pielęgniarkom stacji opieki dziękował w homilii biskup opolski Andrzej Czaja. Działalność stacji nazwał wielkim dobrem opolskiego Kościoła. Niezglębionym cudem określił możliwość służenia Bogu w bliźnich.

W trakcie spotkania przy stole goście usłyszeli, że w 2011 r. 166 pielęgniarek Stacji Opieki *Caritas* otoczyło opieką w domu 15 665 pacjentów, wykonując u nich 319 656 wizyt i pokonując 1 582 363 kilometry. Henryk Wróbel, wójt gminy Dobrzeń Wielki, w imieniu 59 gmin diecezji opolskiej podziękował *Caritas* za ofiarną i wzorową pracę, bez której nie można wyobrazić sobie działalności leczniczej w gminach Opolsz-

czynny. Za to, że praca Stacji Opieki *Caritas* o siedem lat wyprzedziła reformę służby zdrowia w Polsce, dziękował wicemarszałek województwa opolskiego Roman Kolek. Z powodów demograficznych na Opolszczyźnie, praca pielęgniarek *Caritas* będzie stale przybierała na znaczeniu. Tomasz Uher, zastępca dyrektora NFZ w Opolu, przekazał słowa najwyższego uznania dla dotychczasowej działalności kościelnych placówek tak w wymiarze świeckim, jak i duchowym. Podkreślił, że praca stacji *Caritas* dowiodła, że najwyższym dobrem dla ludzi działających w jej strukturach jest człowiek.

Jako jeden z najważniejszych projektów pojednania między Polską a Niemcami określił 20-letnią działalność Stacji Opieki *Caritas* Peter Eck – Konsul Republiki Federalnej Niemiec w Opolu. Rodowód placówek wyprowadził ze znaku pokoju wymienionego przez premiera Polski Tadeusza Mazowieckiego i kanclerza Niemiec Helmuta Kohla w czasie Mszy św. sprawowanej przez bpa Alfonsa Nossola w Krzyżowej w dniu 12 listopada 1989 r. Konsul Niemiec nazwał pracę stacji socjalnych *Caritas* powszednim praktykowaniem pojednania między naszymi narodami. Jako ostatni z prelegentów głos zabrał emerytowany biskup opolski abp Alfons Nossol. Na wstępie delikatnie zaprotestował i prosił, aby przemawiający nie wymieniaли stale nazwiska jednej osoby jako najbardziej zasłużonej. „Każdy, kto byłby na tym miejscu, w tym czasie, musiałby zachować się podobnie. Historiozbawcze znaki z nieba musimy brać na serio. Bóg chciał nam coś powiedzieć poprzez znak pokoju wykonany w Krzyżowej przez przywódców Polski i Niemiec, podobnie jak poprzez znak wyboru papieża z rodu Teutonów bezpośrednio po papieżu z rodu Lechitów, którzy już za życia byli wielkimi przyjaciółmi i najbliższymi współpracownikami”.

Pracę Stacji Opieki *Caritas* abp Nossol nazwał najskuteczniejszą postawą wobec autorytetu ludzi cierpiących. Samo pocieszanie, sama modlitwa za cierpiących to za mało. Trzeba dla nich organizować pomoc. Ta pomoc musi być bardzo konkretna, tak jak konkretne było przed 20 laty wyjście naprzeciw naszego sąsiedniego narodu. To był przykład działania Polaków i Niemców „razem dla siebie”, działania, którego tradycja sięga czasów św. Jadwigi księżnej Śląska, kiedy to Polacy i Niemcy wzajemnie ubogacali się dobrami kultury. Szczyt czasów „przeciw sobie” został osiągnięty w znaku obozów koncentracyjnych. Tę sytuację trzeba nam stale uzdrawiać od nowa. Na zakończenie spotkania biskup opol-

ski Andrzej Czaja wręczył gościom pamiątkowe dyplomy. Zwieńczeniem uroczystości był występ muzyków z Krasnojarska, ze wschodniej Syberii.

Ks. Arnold Drechsler

JUBILEUSZ 25-LECIA MUZEUM DIECEZJALNEGO W OPOLU

Jubileusz Muzeum Diecezjalnego w Opolu stanowi dobrą okazję, aby popatrzeć na jego historię i ocenić rolę, jaką odgrywa na przestrzeni minionego ćwierćwiecza. W Liście apostolskim *Tertio millennio adveniente*, Jan Paweł II pisał o potrzebie dokonania rachunku sumienia, w tym także oceny dotychczasowej realizacji zadań ewangelizacyjnych poprzez dobra kultury. Myśl tę rozwinął papież w przemówieniu do uczestników Papieskiej Komisji ds. Kościelnych Dóbr Kultury dnia 25 września 1997 r. w Castel Gandolfo: „Kościół ma zastanowić się nad drogą, jaką przebył w ciągu dwóch tysiącleci swoich dziejów. Dobra kultury stanowią ważną część dziedzictwa, jakie Kościół stopniowo zgromadził, aby służyło ewangelizacji, nauce i dziełom miłosierdzia. Chrześcijaństwo wywarło bowiem ogromny wpływ zarówno na różne dziedziny sztuki, jak i na kulturę rozumianą jako cały dorobek wiedzy i mądrości”. Kościół na przestrzeni dziejów troszczył się o kulturalne dziedzictwo swoich wyznawców. Od połowy XVIII w. zauważa się zainteresowanie przedmiotami religijnymi wycofanymi z kultu. Papieska Komisja, ds. Kościelnych Dóbr Kultury 15 sierpnia 2001 r. wydała List okólny, w którym podkreśla ewangelizacyjną rolę muzeum kościelnego. Podkreślając, że jeżeli wiele dzieł nie spełnia już swej pierwotnej specyficznej funkcji kościelnej, to jednak w dalszym ciągu przekazują one prawdy, które wspólnoty chrześcijańskie, żyjące w dawnych czasach, pozostawiły następnym pokoleniom. Zmieniające się przez wieki ludzkie gusta i wymogi duszpasterskie sprawiły, że wiele dzieł stało się bezużytecznych i usuniętych z wnętrza kościelnych. W trosce o nie zaczęto przechowywać je najpierw w skarbcach i muzeach kościelnych.

Patrząc z perspektywy lat, mając za sobą stanowisko Kościoła na temat roli muzeum, możemy z dumą podkreślić perspektywiczne myślenie i przyszłościowe działania abpa Alfonsa Nossola, który na samym początku swojego posługiwania w diecezji opolskiej pomyślał o potrzebie powołania muzeum. Decyzja Biskupa Opolskiego o wybudowaniu gmachu Muzeum Diecezjalnego w Opolu dała dobry początek innym nowym instytucjom kultury naszego lokalnego Kościoła, które w ciągu lat wzrastały w diecezji.

Otwarcie muzeum miało miejsce 21 XI 1987 r., jednak idea jego powstania zrodziła się już w 1978 r. – w rok po objęciu przez bpa Nossola stolicy biskupiej w Opolu. Fakt otrzymania od władz wojewódzkich i partyjnych odpowiednich pozwoleń świadczy o wielkiej umiejętności przekonywania swoich rozmówców o zasadności realizacji swojego projektu. W 1984 r. ks. arcybiskup powołał na stanowisko dyrektora i kustosza diecezjalnego piszącego niniejsze słowa, zlecając równocześnie misję zebrania i zorganizowania ekspozycji muzealnych. Pomysł budowy muzeum był nowatorski. Dzięki niemu powstało pierwsze, wybudowane od podstaw, w powojennej Polsce muzeum dla ratowania cennych zabytków sztuki sakralnej w diecezji.

Dziś po latach można powiedzieć, iż ks. arcybiskup wyprzedził czas – kiedy bowiem otworzyły się granice w latach 90-tych i z kościołów zaczęły ginąć zabytki, te najcenniejsze były już zdeponowane i zabezpieczone w Muzeum Diecezjalnym w Opolu.

To wspaniałe dzieło, które wzbogaca dziś Opole i diecezję, stało się pomnikiem troski ordynariusza o kulturowe korzenie naszej przeszłości oraz wyznacznikiem ofiarności i wiary katolickiego społeczeństwa. To arcybiskup zachęcał w swoich listach pasterskich do wszelakiej pomocy przy budowie. Przez kilka lat, od 1980 r., diecezjanie odpowiadając na apel biskupa, społecznie pracowali na budowie, by zrealizować dzieło, które dziś jest cenną wizytówką miasta i diecezji opolskiej. Poprzez pracę przy wznoszeniu budynku wierni związali się jeszcze bardziej z diecezją i jej biskupem. Dzięki ich bezinteresownemu zaangażowaniu można było obniżyć koszty budowy. Do pracy zgłaszały się osoby w różnym wieku – od młodzieży do osób starszych, czasem nawet osoby w wieku ponad 70 lat. Co roku w czasie wakacji przy budowie zaangażowani byli także uczniowie Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie – wśród których był również obecny pasterz diecezji, bp Andrzej Czaja. Za całość prac

budowlanych powstającego gmachu odpowiedzialni byli: najpierw ks. Józef Mikołajec, a po nim ks. Albert Glaeser.

Integrującą rolę wspólnego przedsięwzięcia podkreślił w swoim przemówieniu na uroczystości otwarcia Muzeum inicjator i pomysłodawca dzieła – ks. arcybiskup, który powiedział wtedy: „Jest to Muzeum prawdziwie ludowe, dzieło Ludu Bożego lokalnego Kościoła”.

Muzeum Diecezjalne odgrywa wielką rolę w zabezpieczeniu cennych zabytków sztuki sakralnej w diecezji, których na jej terenie znajduje się bardzo wiele, a niektórych korzenie sięgają początków chrześcijaństwa na Śląsku. Budowano wówczas kościoły i kaplice, do których sprowadzano rzeźby, obrazy, mszały i naczynia liturgiczne. Najcenniejsze zabytki znajdują się dziś w Muzeum Diecezjalnym. Dzięki zatem inicjatywie arcybiskupa oraz pracy organizacyjnej dyrektora ten kulturowy dorobek Śląska Opolskiego został zabezpieczony i udostępniony szerokiej publiczności.

Zaprojektowanie gmachu Muzeum Diecezjalnego w Opolu zostało zlecone opolskiemu architektowi, mgr. inż. Zdzisławowi Budzińskiemu, który przedłożył do realizacji nowatorskie, jak na lata 80., rozwiązanie. W roku udostępnienia nowej placówki kulturalnej dla publiczności Opola i diecezji Wojewódzka Komisja ds. Przeglądu Obiektów zrealizowanych na terenie województwa opolskiego wyraziła to w słowach: „Najwyższe uznanie dla zamysłu i bezbłędnej, konsekwentnej realizacji dzieła architektonicznego”. Uznała gmach Muzeum Diecezjalnego za jeden z piękniejszych budynków w Opolu, przyznając nagrodę „Mister Architektury '87”.

Usytuowany jest na placu jakby parkowym, pełnym trawników i drzew, oryginalny, a zarazem prosty i harmonijny, przemyślany w każdym szczególe, toteż swobodnie i w sposób przejrzysty dla zwiedzających można było rozmieścić w nim zbiory. Przy tej okazji bp Alfons Nossol w wezwaniu skierowanym do proboszczów przypomniał słowa instrukcji Episkopatu Polski o ochronie zabytków i kierunkach rozwoju sztuki kościelnej, iż księża „nie są właścicielami, lecz tylko stróżami i opiekunami dzieł sztuki sakralnej znajdujących się w obiektach powierzonych ich pieczy. Dlatego w żadnym przypadku nie wolno im najmniejszych nawet dzieł sztuki przenosić do innych kościołów, zabierać ze sobą na inną placówkę, sprzedawać lub darować. Dzieła takie należy zabezpieczyć przed kradzieżą i zniszczeniem, a jeśli ich stan nie pozwala na ekspozy-

cję w kościele, trzeba przechowywać je w odpowiednim pomieszczeniu lub też przekazać muzeum diecezjalnemu”.

Przejmowanie zabytków do muzeum dokonywało się na podstawie odezwy w sprawie zabezpieczenia archiwów i dzieł sztuki ks. arcybiskupa oraz jego zarządzenia w sprawie ochrony dzieł sztuki z dnia 1 grudnia 1986 r. Godnym podkreślenia jest fakt, iż sam abp Nossol jako pierwszy przekazał do nowo powstałego Muzeum zabytki przechowywane w kurii oraz w swoich prywatnych pomieszczeniach, które zgromadził tam jego poprzednik – bp Franciszek Jop. Pozostałe dzieła sztuki, które w momencie organizowania Muzeum nie służyły w diecezji celom liturgicznym czy kultowym, zostały przejęte w depozyt. Muzeum zgromadzonym obiektom zapewniło odpowiednie warunki przechowywania i zabezpieczenia, których nie były w stanie dać im pomieszczenia parafialne. Obecnie po 22 latach istnienia Muzeum sami proboszczowie dostarczają odnalezione na terenie swoich parafii zabytki, by uchronić je przed zniszczeniem i kradzieżą, a także, by służyły, jako obiekty studyjne dla studentów opolskich wyższych uczelni i zwiedzających.

Dzieła sztuki, które trafiły do Muzeum, były często w bardzo złym stanie. Wszystkie zostały poddane fachowej konserwacji oraz zaopatrzone w dokumentację ilustrującą ich stan przed i po konserwacji. Specyficzne zbiory i ekspozycje odróżniają Muzeum Diecezjalne w Opolu od muzeów państwowych, w których często również gromadzi się obiekty będące kiedyś przedmiotem kultu. Niektóre z przechowywanych w Muzeum Diecezjalnym obiektów powracają na jakiś czas do macierzystych parafii. Dzieje się tak najczęściej z naczyniami liturgicznymi (np. monstrancje) w związku z obchodami święta Bożego Ciała. Dlatego w gmachu Muzeum nadal są świadectwem i obiektem wiary, ponieważ nie do końca zostały wyłączone z kultu.

Poprzez wieloraką działalność Muzeum zmierza do kształtowania właściwego rozumienia i szacunku do sakralnego dziedzictwa kultury ojców, a także do integrowania. Istnienie Muzeum wzbogaca rodzime wartości kulturowe o współczesne dzieła ducha i wytwory kultury narodowej, przeniesione z dawnych terenów archidiecezji lwowskiej, wileńskiej, diecezji łuckiej oraz części dawnego terytorium diecezji ołunieckiej. Działalność Muzeum nie tylko ukazuje bogactwo przeszłości, ale i stan posiadania kultury plastycznej tworzonej współcześnie. Muzeum Diecezjalne stało się w Opolu ośrodkiem kultury chrześcijań-

skiej. Otworzyło swoje podwoje nowoczesnej sztuce sakralnej, aby pokazywać przemyślane i zaproponowane przez współczesnych artystów wydarzenia z historii zbawienia. W swojej działalności promuje współczesną sztukę sakralną poprzez organizowanie zmiennych wystaw artystów rodzimych i zagranicznych.

Od samego początku starano się, by ta nowa placówka muzealna w Opolu była żywym organizmem, otwartym na potrzeby różnych środowisk. Cel ten został osiągnięty głównie poprzez organizowanie wystaw zmiennych współczesnej sztuce sakralnej. Ekspozycje, które zmieniają się co dwa, trzy miesiące, promują prace współczesnych artystów plastyków polskich i zagranicznych. W ciągu 20 lat zorganizowano ponad 120 wystaw dzieł twórców krajowych i zagranicznych. Otwarcie się Muzeum na artystów spoza granic kraju nadało tej placówce charakter międzynarodowy. Wystawy przyciągają do Muzeum osoby z różnych środowisk, które mają możliwość kontaktu ze współczesną sztuką sakralną w kontekście stałych ekspozycji znajdujących się w gmachu muzealnym. To połączenie „starego” z „nowym” daje pełny obraz ewolucji sztuki i kultury chrześcijańskiej. Muzeum stało się doskonałym miejscem do prowadzenia dydaktyki muzealnej, która informuje zwiedzających, w tym również młodzież szkolną i studentów, o randze kultury śląskiej na przestrzeni wieków.

Prawie każdy wernisaż, dzięki obecności ks. biskupa, artystów plastyków, aktorów, dziennikarzy, historyków sztuki i architektów, staje się okazją do spotkań, rozmów, a także do tworzenia form tradycji łączącej Kościół i środowiska twórcze. W nastrojowych wnętrzach sal muzealnych eksponowane są obrazy: „Madonna z Dzieciątkiem i Św. Janem Chrzcicielem”, „Adoracja Dzieciątko” z renesansowej szkoły mistrza Fra Angelico, gotyckie figury z praskiej szkoły Parlerów, warsztatu Wita Stosza oraz wspaniałe kielichy i monstrancje nyskich złotników.

Muzeum stało się rzeczywistym przybytkiem muz. W salach muzealnych odbywają się koncerty i przedstawienia teatralne, które organizowane są w sali ekspozycyjnej z cennymi zabytkami sztuki złotniczej. Dzięki temu połączeniu powstaje niecodzienny klimat, którego nie ma w salach koncertowych. Wytwarzają się nowe, nieoczekiwane i zaskakujące zdarzenia artystyczne, nowe, żywe wartości. Zebrane w Muzeum eksponaty sztuki dawnej i współczesnej są świadectwem kultury i wiary całych pokoleń żyjących na Śląsku Opolskim. Ukazują one war-

tość artystyczną i religijną, a także rozbudzają w mieszkańcach Opola i Opolszczyzny dumę z faktu, że mieszkają na ziemi o bogatej kulturze chrześcijańskiej, gdzie krzyżowały się już od średniowiecza różne kierunki artystyczne ówczesnej Europy.

Zebrane w Muzeum eksponaty sztuki dawnej i współczesnej są świadectwem kultury i wiary całych pokoleń żyjących na Śląsku Opolskim. Ukazują one wartość artystyczną i religijną, a także rozbudzają w mieszkańcach Opola i Opolszczyzny dumę z faktu, że mieszkają na ziemi o bogatej kulturze chrześcijańskiej, gdzie krzyżowały się już od średniowiecza różne kierunki artystyczne ówczesnej Europy. Po 25 latach dziś z dumą szcycimy się z posiadania takiego Muzeum, o którym pisze prasa nie tylko w kraju, ale także za granicą. Rangę i wartość tego obiektu kultury znacząco wyraża wpis Przewodniczącego Federacji Muzeów i Skarbców Kościelnych z Trewiru, ks. prof. dra Franza Roniga, w księdze pamiątkowej podczas międzynarodowej konferencji w Muzeum: „Ponieważ większość z członków naszego stowarzyszenia nigdy tutaj nie była, jesteśmy zaszokowani jakością ekspozycji, a samą bryłę muzeum oceniamy jako bardzo piękną i oryginalną. Niejeden z nas chciałby mieć taki obiekt u siebie. Ogromne wrażenie wywołały na nas Wasze zabytki kultury i sztuki. Kościoły i obiekty sakralne dla nas, którzy jesteśmy tu pierwszy raz, są jak odkrycie nowego kontynentu. Jestem przekonany, że wielu z nas stanie się w swoich krajach ambasadorami sztuki śląskiej eksponowanej w Waszym Muzeum”.

W opolskiej katedrze z okazji jubileuszu Muzeum Diecezjalnego została odprawiona uroczysta pontyfikalna Msza św., której przewodniczył bp Wiesław Mering – przewodniczący Rady ds. Kultury i Dziedzictwa Kulturowego Episkopatu Polski a słowo Boże wygłosił biskup opolski Andrzej Czaja. Mszę św. koncelebrowali: abp Alfons Nossol, bp Jan Kopic, bp Paweł Stobrawa, bp Stanisław Gębicki oraz liczne grono kapłanów. Po Mszy grono znakomitych gości: artystów, dyrektorów instytucji kultury, rektorów i profesorów wyższych uczelni, przedstawiciele władz samorządowych Opola, województwa opolskiego i duchowieństwa na czele z biskupem Andrzejem Czają i arcybiskupem seniorem Alfonsem Nossolem oraz członkami Rady ds. Kultury i Dziedzictwa Kulturowego EP uświetniło drugą, artystyczną, część jubileuszowych obchodów w gmachu Muzeum. Podczas wystąpień zwracano uwagę na rolę kultury w budowaniu wspólnoty religijnej, podkreślając, iż sztuka i kul-

tura stanowią zaproszenie do dialogu człowieka ze Stwórcą i z drugim człowiekiem.

W drugiej części uroczystości, mającej miejsce w siedzibie Muzeum Diecezjalnego, autor niniejszych słów ukazał historię tej placówki i jej znaczenie dla kultury Śląska Opolskiego. Z tej okazji została otwarta wystawa grafik o tematyce religijnej pt: „Z dziedzictwa wiary – zabytkowa grafika religijna”, zorganizowana we współpracy z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Opolu. Uroczysty wieczór uświetnił koncert *Tota pulchra est Maria* – dedykowany Bogurodzicy, obecnej w wizerunku stanowiącym logo Muzeum – w wykonaniu Klaudi Romek (sopran), Joanny Zub (wiolonczela) i Brygidy Tomali (fortepian).

W ramach jubileuszu drugiego dnia w poniedziałek 3 XII odbyło się posiedzenie Rady KEP ds. Kultury i Dziedzictwa Kulturowego. Oprócz członków Rady na obrady zaproszeni zostali goście: dr hab. Piotr Majewski – dyrektor Narodowego Instytutu Muzeów i Ochrony Zabytków MKiDN w Warszawie, dr hab. Piotr Stec, dr Katarzyna Zalaśńska z Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr Alicja Korczyk-Chovanec z Bratysławy. Konferencja poświęcona była problemom związanym z muzealnictwem kościelnym w Polsce.

Ks. Piotr Paweł Maniurka

WYRÓŻNIENIE SPECJALNE NAGRODY TOTUS 2012 DLA ABPA ALFONSA NOSSOLA

Abp Alfons Nossol, emerytowany biskup opolski, został uhonorowany wyróżnieniem specjalnym nagrody TOTUS 2012. Nominowany był w kategorii „Osiągnięcia w dziedzinie kultury chrześcijańskiej” za rok 2012. Jury podkreśliło wieloletnią służbę kulturze chrześcijańskiej na Śląsku Opolskim, swoistych „Kresach Zachodnich”, a szczególnie twórczy wkład w kulturę pojednania narodowego i wyznaniowego, kulturę, której wyrazistym i wspinałym symbolem stało się podniesione z ruin sanktuarium św. Jacka w Kamieniu Śląskim. Wyróżnienie w trakcie gali, która odbyła się 13 października na Zamku Królewskim w Warszawie,

wręczyli kard. Józef Glemp, prymas–senior oraz abp Tadeusz Gocłowski, emerytowany metropolita gdański.

Przyznawana corocznie nagroda TOTUS wręczana jest w wieczór poprzedzający Dzień Papieski przez Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia”. Laureatami są ludzie, którzy służbie dobru, pięknu i prawdzie poświęcili całych siebie. Honorowane są osiągnięcia w czterech kategoriach: w dziedzinie kultury chrześcijańskiej, pracy charytatywnej, propagowania nauczania Jana Pawła II oraz działalności medialnej dla upamiętnienia postaci bpa Jana Chrapka. Laureaci otrzymują srebrną statuetkę przedstawiającą postać anioła oraz nagrodę pieniężną.

Ks. Joachim Kobienia

ŚP. KS. FRANCISZEK PASZEK

Ks. dziekan mgr Franciszek Paszek urodził się 16 sierpnia 1951 r. w Babicach jako najstarszy z trzech synów Jana i Walburgi z d. Dziedzioch. W miejscowym kościele (od 1980 r. Babice stały się samodzielną parafią) przyjął sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego, a w domu rodzinnym chłonał przywiązanie do wiary i Kościoła. Edukację rozpoczął w Szkole Podstawowej w Babicach (1958–1965), a kontynuował w II Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Raciborzu, gdzie złożył egzamin dojrzałości. Po maturze w 1969 r. wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie. Studia przerwała służba wojskowa w kleryckiej jednostce wojskowej w Bartoszycach. Po powrocie z wojska kontynuował studia teologiczne i 16 maja 1976 r. w Opolu przyjął z rąk bpa Wacława Wyciska święcenia kapłańskie.

Posługę kapłańską rozpoczął jako wikariusz w parafii pw. św. Mikołaja w Pyskowicach (1976–1979), a następnie na równorzędnym stanowisku duszpasterzował w Łączniku (1979–1983) i w parafii pw. NMP Wspomożenia Wiernych w Gliwicach-Sośnicy (1983–1984). Pierwszą samodzielną placówką (w latach 1984–1992) była parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Krzywiźnie, w dekanacie wołczyńskim, która po podziale administracyjnym Kościoła w Polsce z 25 marca 1992 r. została włączona do nowo utworzonej diecezji kaliskiej. Tuż przed po-

działem – 1 lutego 1992 r., ks. Paszek został ustanowiony proboszczem w Komprachcicach. Już po kilku miesiącach posługi w nowej parafii, jako najmłodszy proboszcz w dekanacie prószkowskim, został mianowany dekanalnym duszpasterzem młodzieży, a 1 stycznia 1994 r. – wicedziekanem tego dekanatu. Szerokiemu zaangażowaniu duszpasterskiemu w powierzonej mu parafii (owocem była m.in. organizacja Festiwalu Pieśni Religijnej w Komprachcicach oraz powstanie zespołu wokalnego *Attonare*) towarzyszyły znaczące inwestycje materialne, jak remont dachu i wnętrza kościoła, organów, czy też budowa kaplicy przedpogrzebowej. Wysiłki te zostały docenione w 2001 r. przez Biskupa Opolskiego, który odznaczył go tytułem dziekana honorowego. Pogłębiająca się choroba zmusiła go do złożenia w 2003 r. rezygnacji z pełnionego urzędu proboszcza. Po krótkim urlopie zdrowotnym, w latach 2003–2005 był kapelanem sióstr w Raciborzu. W tym czasie uzyskał tytuł magistra teologii na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego na podstawie pracy pt.: *Etyczna ocena polskich wymogów prawnych dotyczących eksplantacji organów post mortem*, napisanej pod kierunkiem ks. dra hab. Piotra Morcińca. Następnie w 2005 r. biskup opolski powierzył mu duszpasterstwo w parafii Pakosławice, w dekanacie skoroszyckim. Ostatni etap kapłańskiej posługi, znaczony już mocno ciężką chorobą, wypełnił w Kątach Opolskich, gdzie był proboszczem przez dwa lata.

Zmarł 22 października 2012 r. Uroczystościom pogrzebowym 26 października w Kątach Opolskich przewodniczył bp Paweł Stobrawa, przy bardzo licznym udziale duchowieństwa i parafian.

Ks. Jan Pyka

ŚP. KS. EDWARD GÓRAL

Śp. ks. Edward Góral urodził się 22 maja 1952 r. w Paczkowie jako syn Stanisława i Genowefy z d. Buława. Cała jego młodość związana była z rodzinnym miastem: tutaj ukończył ośmioklasową szkołę podstawową, a potem kontynuował naukę w liceum ogólnokształcącym, zwieńczoną w 1971 r. egzaminem maturalnym. Religijna atmosfera domu rodzinnego, zaangażowanie w życie parafii jako ministrant sprawiły, że odpowia-

dając na powołanie, postanowił wybrać drogę powołania kapłańskiego i bezpośrednio po maturze wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Nysie. Świecenia kapłańskie przyjął 8 maja 1977 roku w katedrze opolskiej z rąk ówczesnego administratora diecezji, bp. Wacława Wyciska. Po święceniach został mianowany wikariuszem w parafii pw. Narodzenia NMP w Głubczycach (1977–1979). Następnie pełnił posługę wikariusza kolejno w parafiach: pw. św. Antoniego w Gliwicach (1979–1981), pw. św. Katarzyny w Dobrzenu Wielkim (1981–1983) i pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Kluczborku (1983–1984). Pierwszą samodzielną placówką była parafia Nowy Świątów, gdzie duszpasterzował w latach 1984–1992. W 1992 r. został mianowany proboszczem w Ściborzycach Wielkich, w dekanacie kietrzańskim. Aż do tego roku w parafii tej posługę duszpasterską pełnili księża ze wspólnoty Towarzystwa Salezjańskiego w Dzierżysławiu. Nowo mianowany proboszcz stanął przed wieloma wyzwaniem duszpasterskimi, jak i potrzebą przeprowadzenia licznych inwestycji. Centralne uroczystości kościelne odbywały się w nowym, konsekrowanym w 1981 r. kościele filialnym w Rozumicach, który jednak nie był jeszcze ukończony, natomiast stosunkowo niewielki kościół parafialny, powstały z dawnego protestanckiego domu parafialnego, potrzebował wielu remontów. Wymagało to wiele zaangażowania ze strony proboszcza we wspólnocie parafialnej liczącej nieco ponad 600 wiernych. Ks. Edward podjął to zadanie, dobudowując do kościoła w Rozumicach brakującą wieżę, remontując kościół parafialny w Ściborowicach. Ponadto w 2008 r. zakupiono budynek, który przeznaczono na kaplicę przedpogrzebową. Posługę w tej parafii pełnił przez 20 lat, zyskując sobie szacunek parafian, w tym także mieszkającej tu niewielkiej wspólnoty ewangelickiej. W sierpniu 2012 r. został proboszczem parafii we Włodarach. Niestety kilka tygodni po objęciu nowej parafii ujawniła się nieoczekiwanie zaawansowana choroba nowotworowa, która przerwała pracę duszpasterską i zamknęła jego ziemskie życie 27 października 2012 r. Został pochowany na cmentarzu w rodzinnym Paczkowie, zaś uroczystościom pogrzebowym przewodniczył opolski biskup pomocniczy Paweł Stobrawa.

Ks. Joachim Kobienia

SPIS TREŚCI

STOLICA APOSTOLSKA

73. Orędzie Ojca Świętego Benedykta XVI na Światowy Dzień Misyjny 2012 r. – „Potrzebne są nowe formy przekazywania Słowa Bożego” 457
74. Homilia Ojca Świętego Benedykta XVI wygłoszona podczas Mszy św. na rozpoczęcie Roku Wiary – 11.10.2012 462
75. Dekret „urbis et orbis” Penitencjarii Apostolskiej o odpustach z okazji Roku Wiary 467
76. Homilia kard. Zenona Grocholewskiego wygłoszona 30 września 2012 r. w bazylice nyskiej z okazji jubileuszy Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety – „Otworzyła na oścież drzwi Chrystusowi” 471

EPISKOPAT POLSKI

77. List Episkopatu Polski na XXVII Niedzielę Zwykłą zapowiadający obchody XII Dnia Papieskiego – 14 października 2012 r. – „Jan Paweł II – Papież rodziny” 479
78. List Episkopatu Polski na uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata – „O królowaniu Jezusa Chrystusa” 483
79. Komunikat z 359. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski 488
80. Oświadczenie Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych 491
81. Oświadczenie Prezydium Konferencji Episkopatu Polski 491
82. Komunikat Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski 492
83. Oświadczenie Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski po spotkaniu z przedstawicielami Ministerstwa Edukacji Narodowej w dniu 6 listopada 2012 r. 494
84. Pokój dla Egiptu – IV Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym 494

85. Komunikat ze spotkania Komisji Wspólnej przedstawicieli rządu Rzeczypospolitej Polskiej i Konferencji Episkopatu Polski ...	496
86. Ogólnopolskie przedsięwzięcia duszpasterskie związane z Rokiem Wiary 2012/2013	498
87. Wskazania Episkopatu Polski na Rok Wiary	506

BISKUP OPOLSKI

88. List Pasterski Biskupa Opolskiego na Rok Wiary – „Trwajmy mocno w wyznawaniu wiary (Hbr 4,14)”	509
89. Odpusty na Rok Wiary	514
90. Komunikat Biskupa Opolskiego o specjalnym przeznaczeniu kolekty pierwszej niedzieli grudnia 2012 r.	516

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Obchody roku jubileuszowego 2012 w Zgromadzeniu Sióstr św. Elżbiety (ks. J. Pyka)	517
20-lecie Stacji Opieki <i>Caritas</i> Diecezji Opolskiej (ks. A. Drechsler)	517
Jubileusz 25-lecia Muzeum Diecezjalnego w Opolu (ks. P.P. Maniurka)	519
Wyróżnienie specjalne nagrody TOTUS 2012 dla abpa Alfonsa Nossola (ks. J. Kobienia)	517
Śp. ks. Franciszek Paszek (ks. J. Pyka)	526
Śp. ks. Edward Góral (ks. J. Kobienia)	526

ISSN 1233-1872

KURIA DIECEZJALNA

45-005 Opole, ul. Książąt Opolskich 19

Redaktor: ks. Jan Pyka

Wydawca: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża w Opolu
45-007 Opole, ul. Katedralna 6; tel. 77 453 94 93, fax 77 454 66 11

Nakład: 620 egzemplarzy

Druk: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża w Opolu
